

Riksdagens protokoll

2013/14:99

Torsdagen den 10 april

Kl. 12.00 – 16.16

Protokoll
2013/14:99

---

1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 4 april justerades.

2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Talmannen meddelade att *Eliza Roszkowska Öberg* (M) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 11 april, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Nils Oskar Nilsson* (M).

3 § Anmälan om subsidiaritetsprövning

Talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2013/14:31 för tisdagen den 18 mars i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från finansutskottet.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:405

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:405 Nya problem med etableringslotsar
av Patrik Björck (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 19 maj 2014.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 7 april 2014

Arbetsmarknadsdepartementet

Erik Ullenhag (FP)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:419 En mer lättillgänglig hemtjänst
av Anna-Lena Sörenson (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 maj 2014.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 7 april 2014

Socialdepartementet

Maria Larsson (KD)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

5 § Anmälan om faktapromemoria

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott: 2013/14:FPM67 Lägesrapport om Europa 2020 *KOM(2014) 130* till finansutskottet

6 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2013/14:99 till finansutskottet

2013/14:100

Förslagspunkt 1 till finansutskottet

Förslagspunkt 2–4 till konstitutionsutskottet

Propositionen i övrigt till finansutskottet

2013/14:206 till näringsutskottet

2013/14:214 till miljö- och jordbruksutskottet

2013/14:215 till civilutskottet

Skrivelser

2013/14:98 till skatteutskottet

2013/14:204 till socialutskottet

2013/14:211 till civilutskottet

Motioner

2013/14:N15–N17 till näringsutskottet

2013/14:K24 till konstitutionsutskottet

2013/14:U26 till utrikesutskottet

2013/14:U23–U25 till utrikesutskottet

Justitieutskottets betänkande 2013/14:JuU20
Tilläggsavgift i domstol (prop. 2013/14:77)
föredrogs.

*Tilläggsavgift i
domstol*

Anf. 1 MATTIAS JONSSON (S):

Herr talman! Vi ska nu debattera betänkande JuU20 om tilläggsavgift i domstol.

I betänkandet avser man att genomföra en höjning av avgifterna till de allmänna domstolarna. De befintliga avgiftsnivåerna för de summariska förfarandena för betalningsföreläggande eller handräckning respektive administrativ hävning av firma eller varumärke är betydligt lägre än vad de nya avgifterna i de allmänna domstolarna kommer att vara.

För att motverka att de summariska förfarandena används för att kringgå en högre ansökningsavgift i domstol anser regeringen i den proposition som det står om i betänkandet att en tilläggsavgift bör tas ut av tingsrätten när ett mål överlämnats dit.

Det föreslås att tingsrätten ska avvisa ett mål om avgiften inte betalas. Vidare föreslås att tilläggsavgiften ska kunna ersättas som en rättegångskostnad och att den som beviljats rättshjälp inte ska betala tilläggsavgiften.

Regeringen avser att i en förordning återkomma med de nivåer man kommer att hamna på. Det presenteras inte här utan kommer senare i en förordning. Det är möjligt att nästa talare kommer att presentera det – vi får avvakta och se. Det är tänkt att detta ska träda i kraft den 1 juli 2014.

Vi socialdemokrater har inget emot de lagförslag som lämnas i propositionen. De är en följd av avgiftsförändringarna. Enligt propositionen är domstolsavgifterna i ett europeiskt perspektiv ganska låga. Efter ett möte på Domstolsverkets insynsråd kan jag konstatera att avgifterna har legat stilla utan att justeras i upp till 15 år. Därför kan det finnas skäl att se över dem.

Det som är lite oroande är att vi i dag inte vet vad avgifterna kommer att bli eller hur mycket de ska höjas, men en fingervisning finns i Domstolsverkets framtagna rapport *Ansöknings- och kungörandeavgifter vid allmän domstol*. Avgiften för tvistemål är just nu 450 kronor. Domstolsverkets förslag innebär att den kan bli uppåt 2 850 kronor.

Det har även kommit kritik om att kostnaderna för de nya avgifterna kan komma att överstiga tvistemålets värde.

Man kan föreställa sig att för en del människor blir avgiften så hög att vederbörande avstår från att driva en fråga i domstol. När regeringen nu kommer att genomföra förändringarna och höja avgifterna är det därför viktigt att hänsyn tas så att medborgarnas grundläggande rätt till domstolsprövning inte försvagas.

Vi menar därför att det är oerhört viktigt att en uppföljning sker efter ett år för att analysera avgiftsökningarna.

Jag yrkar bifall till den reservation under punkt 2 som vi socialdemokrater har skrivit tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Anf. 2 JAN R ANDERSSON (M):

Herr talman! Sverige har ingen tradition av att ha höga avgifter i domstol, tvärtom. Man kan till och med säga att detta har manifesterats de senaste 20 åren genom att vi inte har höjt avgifterna i domstol en enda gång.

Propositionen är ingen kursändring i den frågan. Vi ska ha ett domstolväsen där tillgängligheten är hög och inte hindras av höga avgifter.

Den svenska traditionen med låga avgifter i domstol skiljer sig markant från Europa. Vi är det land som har i särklass lägst avgifter, bortsett från två länder i Europa som över huvud taget inte tar ut avgifter för olika förfaranden i domstol.

I dag motsvarar de svenska avgifterna i domstol 0,8 procent av domstolarnas kostnader. Om man jämför ur ett nordiskt perspektiv är motsvarande siffra i Norge 10 ½ procent, i Finland 13 procent och i Danmark 44 procent. Även om vi kommer att justera upp avgifter i domstol kommer vi alltså fortfarande att ligga i bottenligan när det gäller avgifter.

Förutom att man har högre avgifter i domstol i våra nordiska grannländer tillkommer många gånger andra avgifter såsom överklagandavgifter, expedieringsavgifter och kungörandavgifter. Det har vi inte i Sverige.

I ett europeiskt perspektiv ligger avgifternas del av domstolens totala kostnader i snitt på knappt 30 procent. Om man går på extremen och det land som har högst avgifter finansieras domstolskostnaden där med hela 77 procent. Sverige sticker verkligen ut och kommer att fortsätta att göra det även i fortsättningen.

Man kan diskutera varför man ska ha avgifter. Det är klart att det inte är något stort sätt att finansiera Domstolsverkets kostnader. Vi menar dock att det är viktigt att avgifterna inte är så höga att man avskräcker människor från att söka sig till domstol men heller inte så låga att kostnaden blir försumbar. Avgifterna ska vara ett styrmedel.

Herr talman! Ett enigt utskott står bakom att avgiftshöjningen ska ske, men som föregående talare sade har kostnaderna inte blivit presenterade ännu. Det kommer att göras i en förordning längre fram.

Skälet till avgiftshöjningen är, som vi var inne på, att vi har en väldigt låg nivå. Det aviserades även i den förra budgetpropositionen, BP 13, att vi har låga nivåer och att de inte har blivit uppskrivna sedan 1995.

I den förra budgetpropositionen påtalade regeringen också att man ska höja avgifterna men att dessa självfallet ska bestämmas så att de inte riskerar att komma i konflikt med rätten till domstolsprövning.

De nya avgifterna har remissbehandlats. Under behandlingen framkom en del synpunkter bland annat på avgifterna för förenklade tvistemål. Min erfarenhet är att regeringen har lyssnat in dessa synpunkter. Det är också helt i linje med det vi har sagt. Det ska vara en sådan hantering att man inte ska förhindra att människor söker domstol. Men det ska inte heller vara så låga avgifter att det blir helt försumbart.

Man kan också konstatera att vissa av de avgiftshöjningar som Domstolsverket föreslår är så pass låga att de inte ens når upp till vad en normal indexering av kostnad skulle göra. Jag tror att det finns en väldigt liten oro från oppositionen över att de kommande avgifterna ska bli så pass höga att det kommer att äventyra rätten till domstolsprövning.

Med detta, herr talman, vill jag yrka avslag på motionen och bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Prot. 2013/14:99
10 april

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

8 § Fri- och rättigheter

Fri- och rättigheter

Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU14
Fri- och rättigheter
föredrogs.

Anf. 3 JONAS ÅKERLUND (SD):

Herr talman! Jag tror att Peter Eriksson kommer att komma till debatten, och jag antar att han kommer att redogöra för utskottsmajoritetens ställningstagande i betänkandet om fri- och rättigheter. Därför nöjer jag mig med att säga några ord om våra reservationer.

Den ena reservationen gäller unga flickor. Vi ser ofta rapporter om att många unga inte har möjlighet att göra viktiga, egna livsval. Man tvingas in i en situation utifrån en kulturell bakgrund. Vi ser ibland siffror på att det handlar om 70 000.

Det är ett stort problem, och som vi ser det är det särskilt viktigt att flickor får möjlighet att alldeles fritt välja hur de vill ha sina liv i framtiden. Därför tycker vi att en sådan starkt laddad symbol som slöja på flickor under 15 år och i offentliga verksamheter inte bör vara tillåten.

Den påverkar också hur unga pojkar ser på flickor och flickornas roll. Jag har själv sett, vid ett tillfälle, då jag var på Medborgarplatsen – det var fredag, en varm, fin dag – hur ett par unga flickor satt och åt glass på en bänk. De var klädda som svenska flickor brukar vara klädda när det är varmt, inte utmanande men lätt. Sedan blev det tid för gudstjänst i moskén, och en ström av folk passerade. Jag såg också hur ett par yngre killar gick fram till flickorna och talade om för dem att de skulle ge sig därifrån. Det passade sig nämligen inte att de var klädda på det sättet när man var på väg till moskén.

Det här är väldigt olyckligt för framtiden. Att man som vuxen gör precis de val man vill är helt rätt, men unga människor bör få behålla sin valfrihet – så långt det är möjligt.

Den andra reservationen gäller medborgarskapet. Vi avser naturligtvis inte att göra någon statslös. Men om en utländsk medborgare kommer hit, behåller sitt medborgarskap och därutöver får ett nytt menar vi att det ändå måste finnas gränser för vad man kan göra och ändå få behålla medborgarskapet. Om man har fått det på uppenbart falska grunder bör det vara som med allt annat man får på falska grunder – det ska återkallas. Om man deltar i terroristaktiviteter eller liknande saker som är klart skadliga för Sverige som stat bör man inte längre kunna behålla sitt medborgarskap.

Med det yrkar jag bifall till våra reservationer.

Anf. 4 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Herr talman! Vi diskuterar alltså konstitutionsutskottets betänkande nr 14 som handlar om fri- och rättigheter och deras reglering i svensk lagstiftning.

I regeringsformens 1 kap. anges att den offentliga makten utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. Det är också upp till det allmänna att ta ansvar för att leva upp till detta, men det finns ingen rättighetslagstiftning i just den delen som ger den enskilde möjlighet att hänvisa till det. Däremot är det förstås en utgångspunkt att det ska vara en grund för den rättstolkning som sedan görs i övriga rättsregler.

I 2 kap. i regeringsformen anges vilka grundläggande fri- och rättigheter som gäller för den enskilda människan. I anslutning till det tänkte jag tala om vår reservation, nr 4 som jag härmed yrkar bifall till. Den handlar om inkorporering av ytterligare konventioner om mänskliga rättigheter i svensk rätt.

Som det är i dag är det flera konventioner som inte är inkorporerade i svensk rätt, bland annat barnkonventionen, vilket leder till att den inte är giltig som svensk lag även om man förutsätter att svensk lag lutar sig på, använder sig av och ska vara i samklang med de konventioner vi har biträtt. Men när det blir konflikter mellan svensk lagstiftning och barnkonventionen går svensk lagstiftning före. Det händer ibland, och det kan ställa till problem. Vår uppfattning är att barnens rätt alltid måste komma i första rummet.

År 2003 infördes barnkonventionen som norsk lag. Man har gjort utvärderingar i Norge och även i Sverige. Under 2009 gjordes utvärderingar både i svensk lagstiftning och rättskipning och i gällande norsk. Sverige får påfallande ofta kritik för att barns rättigheter inte lyfts fram. Det kan gälla i till exempel vårdnadstvister, och det kan gälla barns egna skäl för asylprövning och så vidare där barnen inte kommer i första rummet.

I Norge ser det annorlunda ut. De har kommit mycket längre vad gäller rättigheter för barn, och den utvärdering som gjordes visade inte heller på att det skulle vara några problem med det. Därför anser vi att Sverige också bör gå vidare och inkorporera flera mänskliga rättigheter i svensk rättskipning.

Därför yrkar jag bifall till reservation nr 4, min egen reservation, och avslag på reservation 3.

Anf. 5 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Herr talman! Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde. I regeringsformen finns bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna. Om dessa ska begränsas får det endast göras för att tillgodose ändamål som är acceptabla i ett demokratiskt samhälle. Rättigheterna gäller gentemot det allmänna och inte mellan enskilda. En begränsning får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan åskådning. Det här är mycket viktigt att komma ihåg och också att lyfta fram i alla de sammanhang där angrepp på fri- och rättigheter sker.

Vårt samhälle ska bygga på respekt för varandra, och rättsnöret måste vara alla människors lika värde. Vi ska inte, som offentlig makt, bestämma vad en annan människa ska bära för klädedräkt. Var och en måste ha friheten att klä sig som man vill. Därför är det otänkbart att tillstyrka Sverigedemokraternas förslag om förbud för flickor under 15 år att bära slöja i offentliga verksamheter.

Det finns situationer där det inte är lämpligt att helt täcka sitt ansikte. Vi har haft den diskussionen många gånger. Skolverket har också gått ut med rekommendationer. Ett barn och en ungdom i skolan måste kunna se och kommunicera med sin lärare. Men då pratar vi om heltäckande slöja. Då är inte det ett lämpligt plagg, men det är inte det vi talar om här.

Här är förslaget ett förbud mot att bära slöja i offentliga verksamheter. Ett sådant förslag tycker jag säger mer om rädslor, fördomar och vilja till likriktning än om viljan att respektera allas lika värde, allas rätt till sin kultur, sin religion och sina traditioner och att bejaka mångfald. Det finns inga sakliga och proportionerliga skäl till ett sådant förbud.

Herr talman! Ingen svensk medborgare som är eller har varit bosatt i riket får fråntas sitt medborgarskap. Detta regleras i regeringsformen. Ett medborgarskap har ett starkt grundlagsskydd och ska ge den enskilde en rättstrygghet. Innan man kan ansöka om och beviljas medborgarskap ska ett antal krav vara uppfyllda. Har du väl fått medborgarskap ska du kunna känna trygghet i att det här är ditt land och du har rätt att stanna. Det är ditt land, och du har samma rättigheter och skyldigheter som den som har fötts som svensk medborgare.

Däremot kan ett uppehållstillstånd – innan man får medborgarskap – en nationell visering och ett arbetstillstånd återkallas om någon medvetet lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet förtigit omständigheter som varit av betydelse för att få tillståndet. Frågan om att återkalla ett medborgarskap har utretts. Utredningen hade att titta på om det skulle vara möjligt. Man lade fram ett förslag om att det kunde finnas en sådan möjlighet, men det fanns samtidigt många och starka skäl som talade emot en sådan lagstiftning. Något förslag till lagstiftning har inte kommit, och konstitutionsutskottet är heller inte berett att föreslå någon förändring.

Den sista frågan jag vill ta upp är införlivande av konventioner om mänskliga rättigheter i svensk rätt. Här finns en hel del att göra. Från Socialdemokraternas sida har vi under ett antal år motionerat om att göra barnkonventionen till svensk lag. Vi funderade på det under ganska många år och var lite tveksamma, men nu har vi gjort det ställningstagandet.

Enligt Delegationen för mänskliga rättigheter finns det argument både för och emot inkorporering av många av konventionerna. Både delegationen och utvärderingen av den nationella handlingsplanen pekar på att det fordras en grundlig analys av vilka konventioner som i så fall kan vara lämpliga att inkorporera.

Men, herr talman, vi väntar fortfarande på den tredje handlingsplanen för mänskliga rättigheter som regeringen har utlovat. Det är ganska många år sedan vi i Sverige hade en handlingsplan, och det tycker jag är bedrövligt. Frågan har utvärderats, delegationen har tillsats, men ändå har det inte hänt något under flera år.

När vi fick propositionsförteckningen var den utlovad till mars 2014. Sedan hade jag en interpellationsdebatt med integrationsminister Ullenhag, och då sade han att den kommer någon gång under 2014. Den finns uppsatt för behandling och i betänkanden från konstitutionsutskottet, men vi har fortfarande inte sett den. Vi får väl se om den kommer över huvud taget innan mandatperioden är slut. Bara det skulle egentligen kunna vara skäl att bifalla någon av de reservationer som V eller MP har i betänkandet, men vi har valt att inte föregripa den utlovade skrivelsen. Vi lever fortfarande med förhoppningen att den kommer till riksdagen.

Med det, herr talman, tillstyrker vi utskottets förslag i betänkandet i dess helhet.

Anf. 6 CECILIA BRINCK (M):

Herr talman! Utskottet är i allt väsentligt enigt vad gäller det här betänkandet. Jag tänkte därför uppehålla mig vid några av de frågor där vi inte är eniga. Dels ska jag ta upp lite av det som behandlas i reservationerna, dels ska jag tala om några motionsyrkanden som inte har följts upp i reservationer. Det gör jag av rent pedagogiska skäl. Betänkandet innehåller nämligen många motioner från Sverigedemokraterna, och i all sin fördomsfulla inskränkthet ger de en utmärkt bild av vad Sverigedemokraterna faktiskt står för.

Låt mig därför, herr talman, göra en liten resa i Sverigedemokraternas värld. Vi börjar med de etniska, språkliga och religiösa minoriteterna. Där föreslår motionärerna att det som anges i 1 kap. 2 § sjätte stycket regeringsformen om etniska, språkliga och religiösa minoriteter ska strykas. Det är nödvändigt, säger motionärerna, att återgå till inställningen att Sverige har en majoritetskultur, den svenska, och att alla som vill bosätta sig i Sverige ska vara skyldiga att ta till sig denna majoritetskultur och anpassa sig efter den. Assimilering är det begrepp som det handlar om här.

Jag kan inte undanhålla kammaren Sverigedemokraternas beskrivning av hur det ser ut i dagens Sverige: "Idag försöker regeringen och de tre rödgröna oppositionspartierna göra Sverige till ett mångkulturellt land med en befolkning bestående uteslutande av olika etniska minoriteter." Lever vi på samma planet? Nu är jag skåning, och vi är väl också en etnisk minoritet i Sverigedemokraternas värld. Samerna ska dock få behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv, men deras "sär rättigheter" vill man avskaffa; det handlar alltså om de renägande samerna, som får se sig om efter annan sysselsättning i Sverigedemokraternas värld.

Vad den svenska majoritetskulturen är och vilka uttryck den får ta sig får vi inte riktigt veta, men det är rätt frestande att fundera lite över det. Vilka kulturella uttryck ska vara tillåtna? Måste vi alla vara med i Svenska kyrkan? Vilka tavlor ska tas ned från väggarna på Nationalmuseum för att de ger uttryck för "osvenska kulturella impulser"? Vilka skådespel ska Dramaten få uppföra? Vilken mat ska vi få äta? Vilka böcker ska vi läsa? Det går inte att i all evighet tala om det svenska och om svenskheten utan att någon gång definiera och tala om exakt vad man menar.

Religions- och åsiktsfrihet är oerhört viktiga inslag i en demokratisk rättsstat. Det regleras i nationell lagstiftning och i internationella konventioner som Sverige anslutit sig till. Men i Sverigedemokratland är de rättigheterna begränsade, åtminstone för somliga. Möjligen får muslimer fortsätta att vara muslimer bara det inte märks och syns. Inga böneutrop från moskéerna ska få förekomma. Att kyrkorna ska få fortsätta att ringa i klockor är dock ett förslag. I det sammanhanget bör nämnas att det finns en enda moské i Sverige där böneutrop är tillåtet, och det är moskén i Fittja. Den tidsgräns som beslutades i samband med det gick ut för några veckor sedan. Men till och med det är för mycket för Sverigedemokraterna, som inte tycker att det ska få finnas böneutrop någonstans.

Förbud mot burka och niqab vill man ha, och de män som tvingar kvinnor att bära burka eller niqab ska straffas för det. Utgångspunkten är att inga kvinnor frivilligt väljer att bära burka eller niqab, vilket är direkt fel. Sverigedemokraterna tycks tro att ojämlikhet är en muslimsk uppfinning. Det behöver påpekas att det redan i dag finns ett brott som heter olaga tvång, 4 kap. 4 § brottsbalken.

Slöjförbud på offentlig plats, visserligen bara för flickor under 15, föreslår man, och försöker motivera det med luddiga resonemang om åsiktsfrihet, kvinnoförtryck och slöjans innebörd. Ja, den slöja muslimska flickor och kvinnor bär har religiös och politisk innebörd. Än sen då?

Vill man förbjuda alla yttre attribut med religiös och politisk betydelse? Jag ser dagligen T-shirtar, väskor och olika accessoarer med politiska budskap som jag inte alls gillar. Detsamma gäller säkert alla andra som sitter i plenisalen i dag. Hur ska vi göra med dem? Förbjuda dem helt? Förbjuda dem för alla under 15? Och den huvudduk som icke-muslimska kvinnor då och då använder, vad ska vi göra med den? Det vore intressant om reservanten – här finns en reservation – också kunde utveckla närmare hur han tänker sig att det förbudet ska upprätthållas och vilken typ av kontrollapparat han tycker är rimlig.

Herr talman! Nu kommer vi till en av Sverigedemokraternas favoritfrågor, den om olika sorters medborgarskap. Sverigedemokraterna vill nämligen införa en ny sorts medborgarskap, ett villkorat medborgarskap.

I dagens system är man medborgare eller inte, precis som Helene Petersson nyss förklarade. Det är inte villkorat, och det kan inte återkallas. Sverigedemokraterna vill ha en ny sort, en B-sort, som är villkorad. Det kan man argumentera för under vissa omständigheter. Man kan ha en argumentation om att den som lurat, mutat eller fuskat sig till medborgarskap faktiskt ska kunna se det återkallat. Man ska inte kunna lura systemet, inte kunna lura sig till den typen av förmån.

Det skulle kunna vara en rimlig ordning, men nu nöjer sig Sverigedemokraterna inte med det. Den som söker svenskt medborgarskap ska dessutom avkrävas en ed om att han eller hon ”svär trohet och lojalitet mot Sveriges konung, svenska staten och den svenska nationen”. Utländska republikaner göre sig således icke besvär.

Människor som begått vissa typer av brott ska kunna berövas sitt medborgarskap. Människor som reser utomlands för att, som det står, ”delta i träning med islamistiska terrornätverk” ska kunna se sitt medborgarskap återkallat. Man får väl anta att etniska svenskar som reser utomlands för att delta i sådana aktiviteter ska kunna fortsätta att vara medborgare. Motionärerna skriver i alla fall ingenting om det.

Herr talman! Ett system med villkorade medborgarskap av det slaget är inte rättssäkert. Antingen är man medborgare, och då förblir man det, eller också är man det inte.

Beträffande den kategori jag nyss nämnde, de som fuskar, mutar eller lurar sig till sitt medborgarskap, kan man faktiskt hävda att om systemet låter sig luras får systemet stå sitt kast. Om vi brister i våra kontrollfunktioner och inte gör det som vi ska göra för att kontrollera en medborgarskapsansökan är det vårt problem. Då måste vi strama upp rutinerna och förbättra kontrollen i stället för att kompromissa med rättssäkerheten. Jag vill, precis som Helene Petersson nyss, påpeka att frågan har utretts och att man kommit fram till att det finns väldigt starka skäl som talar mot att införa möjligheten att återkalla medborgarskap.

Och beträffande återkallande av medborgarskap för dem som begått vissa brott, vad finns det för garantier för att inte antalet sådana brott skulle utvidgas i enlighet med hur de politiska vindarna blåser? Om Sverigedemokraterna får inflytande över rättspolitiken, vilket Gud förbjude, vem tror då att de skulle kunna motstå frestelsen att använda en sådan här möjlighet att beröva människor deras medborgarskap och på så sätt bli av med människor de inte tycker ska få vara här?

Herr talman! Det är sådana här Sverigedemokraterna är. Det är så här de tycker. Xenofobin, rädslan, inskränktheten och okunnigheten lyser igenom på varenda rad. Låt oss gemensamt arbeta för tolerans, mångfald, öppenhet och mänskliga rättigheter och därmed motverka och motarbeta Sverigedemokraternas värderingar. Just nu försöker jag dra mitt strå till stacken genom att yrka bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 7 KARIN GRANBOM ELLISON (FP):

Herr talman! Det här är ett betänkande som tar upp många olika frågor kring de medborgerliga fri- och rättigheterna. I samtliga frågor finns det också en mycket bred majoritet bakom utskottets förslag till beslut, och i många fall är utskottet helt enigt. Det är bra, eftersom detta är frågor som handlar om några av de mest fundamentala frågorna i det demokratiska systemet.

Den lagstiftning vi har ska inte bara tåla användning när det är vackert väder, alltså när demokratin är stark och fungerande. Den måste också fungera som ett skydd för fri- och rättigheterna i ett skymningsläge, om demokratin skulle vara trängd och det skulle råda politisk oro i landet. I dag kan det låta som ett helt osannolikt scenario. Men när det gäller de medborgerliga fri- och rättigheterna måste vi tänka att dessa i alla lägen ska ha ett starkt lagskydd som värn för den enskilde. Alla förändringar av lagstiftningen som inskränker fundamentala fri- och rättigheter måste därför ske med största varsamhet och eftertanke.

I det här betänkandet behandlas ett par motioner om medborgarskap. Det kan man kanske tycka är underligt, eftersom frågor om svenskt medborgarskap vanligtvis hanteras i socialförsäkringsutskottet. Orsaken till att dessa motioner hamnat på konstitutionsutskottets bord är att de inte handlar om villkoren för hur man får bli svensk medborgare. De handlar i stället om att införa lagstiftning om att ta ifrån individer deras svenska medborgarskap. Det är detsamma som att ta ifrån en person alla de fri- och rättigheter som följer med medborgarskapet.

Till att börja med berövas personen rätten att rösta i riksdagsval och får därmed inte kandidera till riksdagen, ej heller vara medlem av regeringen. Personen får inte heller medverka i den dömande makten, varken som domare eller som nämndeman. Dessutom kan personen utvisas på livstid ur Sverige.

För auktoritära regimer har fråntagande av medborgarskap varit ett medel för att straffa politiska motståndare eller förfölja minoriteter. Med den ena eller andra förevärdningen berövar regimen sina motståndare medborgarskapet och kan på så vis rensa ut dem från parlament, regering och domstolar. I nästa steg kan man utvisa dem ur landet.

Det är naturligtvis djupt stötande för den allmänna rättskänslan att det finns personer som lyckats fuska till sig medborgarskap. Men man måste också vara medveten om att det är förenat med stora risker att ge staten rätt att i vissa lägen ta ifrån människor deras medborgarskap.

Frågan om att återkalla medborgarskap som beviljats på falska grunder har utretts av den förra socialdemokratiska regeringen. Samma fråga berörs också i resonemangen i Medborgarskapsutredningen, som lade fram sitt betänkande förra året. Jag kan konstatera att ingen regering, oavsett partifärg, har sett det möjligt att lägga fram en sådan lagstiftning. Detta är en fråga där stora värden ligger i vågskålen, och därför måste man vara mycket varsam.

Jag vill också beröra de reservationer som finns om att inkorporera vissa centrala konventioner om mänskliga rättigheter direkt i svensk lag. På det här området pågår redan på alliansregeringens uppdrag ett utredningsarbete i frågan om att införliva FN:s barnkonvention i svensk rätt. Utredaren Anita Wickström ska vara färdig senast i mars 2015. Jag välkomnar detta, och från Folkpartiets sida ser jag fram emot den dag då detta blir verklighet.

Oavsett om dessa konventioner inkorporeras direkt i svensk rätt eller, vilket är det brukliga, vi i stället gör anpassningar av gällande lagstiftning är dock Sverige självklart bundet av de konventioner vi ratificerat. När regeringens utredare Hans Ytterberg år 2011 utvärderade regeringens nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter föreslog han att frågan om ytterligare konventioner ska inkorporeras direkt i lagstiftningen borde utredas i särskild ordning. Det är detta som nu sker med barnkonventionen, och regeringen fortsätter att titta på utredningens förslag vad gäller övriga konventioner. Jag tycker att det är rimligt att denna fråga analyseras noggrannare i stället för att konstitutionsutskottet skynnar i förväg trots att beredningen fortsätter. Därför står jag bakom utskottets förslag också i denna del.

Också i övrigt står jag givetvis bakom utskottets resonemang, och jag yrkar därför bifall till förslaget i betänkandet i dess helhet.

Anf. 8 PER-INGVAR JOHNSON (C):

Herr talman! I vårt betänkande från konstitutionsutskottet om fri- och rättigheter, KU14, framgår det att 14 av de 21 motioner som behandlats i betänkandet är inlämnade av ledamöter från Sverigedemokraterna. Som jag uppfattar det är de förslag som Sverigedemokraterna vill få genomförda i vårt samhälle sådana att de går ut på att begränsa människors fri- och rättigheter i Sverige.

Sverigedemokraterna vill att alla genom lagar och förbud ska anpassa sig till det som Sverigedemokraterna anser vara svenskt. I en sverigedemokratisk motion lyfts det fram att man vill ta bort det skydd för etniska, språkliga och religiösa minoriteter som finns i vår grundlag regeringsformen. I andra motioner handlar det om hur man får vara klädd när man vistas på offentlig plats i Sverige. Som jag ser det ska vi inte genom lagstiftning förbjuda viss klädsel om den inte är till skada för andra människor. Detta gäller över huvud taget i den här typen av frågor. Vi ska inte inskränka människors fri- och rättigheter om de inte utövas på ett sätt som är till allvarlig skada för andra människor. Frågan vad som är svenskt är inte så enkel att vi kan lagstifta och dra gränser på det sättet, som jag ser det.

Därför vill jag yrka bifall till förslaget i konstitutionsutskottets betänkande.

Anf. 9 TUVE SKÅNBERG (KD):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkande KU14 i dess helhet. Jag kan instämma i vad mina kamrater i allianspartierna och andra redan har argumenterat för i enlighet med det näst intill eniga utskottets motivering i betänkandet. Det är ett motionsbetänkande med 37 motioner, räknar jag till. Alla avslås, vilket är brukligt. Kristdemokraternas motioner avslås också, även mina egna. Det kan möjligen vara lite besvärligt, men man vet ju att riksdagen avslår i princip alla motioner. Och när till äventyrs tiden har kommit i fått en motion, så att den redan har uppfyllts när den behandlas i kammaren, då avslår vi den därför att den redan är uppfylld. Sådana är villkoren.

Vi har en lite speciell motion i dag eller, rättare sagt, ett speciellt förhållande, för de motioner som tidigare under mandatperioden har behandlats av konstitutionsutskottet behandlas nu i förenklad ordning. Vi hänvisar bara kort till tidigare ställningstaganden från KU – det finns ingen motivtext. Men nu har det kommit till riksdagskansliets kännedom – det har också stått i en tidningsartikel – att det senare kommer att yrkas bifall till en motion, 2013/14:K344 av Julia Kronlid med flera.

Det har inte hänt tidigare. Det är en lite ny situation. Vi har alltså ingen text att peka på i dagens betänkande. Låt mig därför få gå lite grann djupare. Motionen tar nämligen upp den viktiga frågan om samvetsfrihet, och det är inte konstitutionsutskottets vana att ta lätt på svenska grundlagar där samvetsfriheten finns med.

”Konungen bör ingens samvete tvinga eller tvinga låta.” Så löd orden om samvetsfrihet i 1809 års regeringsform, alltså för drygt 200 år sedan. Den här formuleringen har gällt ända till i dag med ett uppehåll på 20 år. Från grundlagsreformen 1974 fram till 1994 fanns inte den formuleringen med. Men i och med att den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna införlivades i svensk lagstiftning 1994 kom den tillbaka. Rätten till samvetsfrihet garanteras nämligen i Europakonventionen, artikel 9, där det uttrycks så här: ”Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.” Samma sak garanterar FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna i artikel 18.

Det gäller för oss alla. Sådan är Sveriges grundlag och Europakonventionen. Till det kan jag lägga mitt eget partis, Kristdemokraternas, principprogram: ”Likaså måste respekt finnas för sjukvårdspersonal så att ingen tvingas att delta vid ingrepp som strider mot det egna samvetet.” Och mitt partis partistyrelse yttrade 2011 följande: ”Lösningar bör sökas i varje enskilt fall där personal av samvetsskäl känner tveksamhet.”

Hur ska utskottet och hur ska jag som representant för Kristdemokraterna hantera den här frågan? Jag har själv motionerat i frågan. Jag var med och undertecknade motion 2004/05:K395. Den handlade om samvetsfrihet.

Det är klart att det är en viktig fråga. Den kan inte bara förbigås med en klumpsummering om att vi redan har tagit ställning. Men hur, rent konkret, ska Europakonventionens artikel 9, som garanterar den här samvetsfriheten, uttolkas? Hur ska Europadomstolen döma i konkreta fall?

Ja, en avgörande vägledning för det kom den 7 oktober 2011 när Europarådet antog resolution 1763 som skyddar vårdpersonalens rätt till samvetsfrihet. Denna resolution innebär att ingen person, inget sjukhus eller ingen institution ska tvingas, hållas ansvarig för eller på något sätt diskrimineras för att man på grund av samvetsbetänkligheter inte vill utföra eller medverka till abort, dödshjälp eller någon behandling som kan orsaka döden för ett mänskligt foster eller embryo. Samtidigt framhåller resolutionen att föreskrifter som ska garantera vårdpersonalen rätt till samvetsfrihet också måste garantera att den kvinna som på laglig grund önskar avsluta en graviditet får sin abort utförd.

Europarådet inbjuder medlemsstaterna att utveckla omfattande och tydliga bestämmelser som definierar och reglerar rätten till samvetsfrihet samtidigt som man försäkrar tillgången till vård och hälsa. Sverige har ännu inte införlivat sådana föreskrifter om samvetsfrihet i svensk lagstiftning. Lagstiftat om vårdpersonalens rätt till samvetsfrihet har man däremot gjort i flertalet av de 47 medlemsländerna i Europarådet.

Hur ska då den här frågan hanteras i utskottet och av mig som representant för ett parti som har med detta i sitt partiprogram? Till att börja med kan jag läsa yrkandesatsen i den här motionen. Den lyder: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska införa föreskrifter i svensk sjukvård som garanterar vårdpersonalen rätt till samvetsfrihet i enlighet med resolution 1763 från Europarådet.

Som jag förstår det är det inte en utredning. Det är inte ett lagförslag man lägger fram. Det är inte ett tillkännagivande. Det är föreskrifter. Men föreskrifter är inte någonting som riksdagen beslutar över. Det gör, som jag förstår det, att yrkandet är fel formulerat. Det går alltså inte att yrka bifall till detta ens om man delar Julia Kronlids synpunkter. Sveriges riksdag inför inte föreskrifter i svensk sjukvård.

Jag kommer att rösta nej. Min grupp, Kristdemokraterna, kommer också att rösta nej. Däremot har Julia Kronlid lämnat in en interpellation till socialminister Göran Hägglund, som enligt planeringen kommer att besvaras den 28 april. Göran Hägglund kommer då att besvara hennes fråga om hur intentionen i Europarådets resolution 1763 ska förverkligas.

Anf. 10 MONTASER ENEIM (M):

Herr talman! I dag behandlar vi frågor kring fri- och rättigheter. Fri- och rättigheter för människor att uttrycka åsikter, tankar och idéer är de utgångspunkter som ligger till grund för alla fria och demokratiska samhällen. Sverige är sedan lång tid tillbaka ett land med djupt rotade grundläggande fri- och rättigheter för våra medborgare. Vi ligger konstant högt i mätningar rörande exempelvis pressfrihet, yttrandefrihet och rättssäkerhet. Och skyddet för våra fri- och rättigheter finns lagstadgat inom ramen för regeringsformen.

Herr talman! Det är svårt för mig i dag att föreställa mig Sverige utan mångfald. Vi kan ta arbetskraftsinvandringen, till exempel, som har bidragit till att lägga grunden till det framgångsrika, innovativa och kreativa land som Sverige är i dag.

Herr talman! Många har sagt det före mig, och jag säger det igen. Rätten att klä sig som man vill är en självklarhet i ett fritt, öppet och demokratiskt samhälle. Detta är en av grundstenarna i det samhälle som vi tillsammans lever och verkar i. Vi slår därför fortsatt vakt om den enskilda individens integritet och frihet att göra sina val.

Det finns dock krafter som vill försvåra för människor och även göra skillnad på människor utifrån vilken religion de bekänner sig till. Ett led i detta är nu att försöka inskränka den religionsfrihet som finns fastställd i regeringsformen genom att införa ett särskilt slöjförbud. Det är en människosyn och en kollektivistisk politisk linje som vi moderater inte delar över huvudet taget.

Det finns dock alltid undantag – det måste också sägas. Givetvis kan det vara så att man utifrån sitt yrke eller sina studier, ibland eller alltid, måste avstå från religiösa symboler då de kan inkräkta på säkerhet och dylikt. Detta accepterar vi naturligtvis om det sker på sakliga och väl underbyggda grunder. Men att förbjuda användandet av slöja i det svenska samhället är en inskränkning av religionsfriheten som inte är förenlig med de värderingar om öppenhet och tolerans som vi i Sverige sätter sådant värde på.

Även som ung, och om man är under 15 år, har människan en fri vilja. Man kan välja vilka kläder man vill ha på sig när man går till skolan eller deltar i andra offentliga verksamheter. Vi vet att tvång aldrig fungerar åt något håll. Låt oss vara tydliga med att ingen flicka mot sin vilja ska tvingas bäras slöja och att ingen flicka mot sin vilja heller ska bli tvingad att lämna slöjan hemma.

Att inte få delta i samhället på lika villkor på grund av religiös tillhörighet innebär ett missgynnande och en stigmatisering. Det riskerar att spåda på känslan av utanförskap och främlingskap gentemot det land och det samhälle som man själv bor och verkar i. Detta är inte rimligt. Den religionsfrihet som vi har i Sverige ska därför inte inskränkas.

Herr talman! I regeringsformen slås det fast att ingen svensk medborgare får landsförvisas och att ingen svensk medborgare som är eller har varit bosatt i Sverige får fräntas sitt medborgarskap. Frågan är egentligen vad Sverigedemokraterna vill. De vill helt enkelt ha ett A- och ett B-medborgarskap. Det är inte möjligt i vårt land i alla fall. Alla medborgare ska stå på samma solida grund.

Att människor kommer till Sverige på falska grunder och ibland även beviljas medborgarskap utifrån detta är givetvis oacceptabelt. Migrationsverket har som ansvarig myndighet en viktig roll att spela för att säkerställa att rutinerna i arbetet fungerar väl.

Sverige har skrivit under 1997 års europeiska konvention om medborgarskap, där det anges i vilka situationer den nationella lagstiftningen möjliggör återkallande av medborgarskap. Det omfattar exempelvis allvarliga brott mot landets säkerhet, som spioneri.

Herr talman! Fri- och rättigheter handlar ytterst om att vi alla ska vara lika inför lagen. Vi ska ha samma rättigheter oavsett ålder, kön, sexuell läggning och etnicitet. Att ha olika regler för människor baserat på religiös tillhörighet fungerar knappast. Vilka religiösa symboler ska förbjudas härnäst? Det är en fråga till Sverigedemokraterna. Och vem ska avgöra varför eller hur de ska förbjudas? I alla fall är det knappast statens uppgift att tala om för sina medborgare hur de ska klä sig. I ett verkligt fritt samhälle låter vi människor själva göra sina val.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 11 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Jag ska tala främst om frågan om samvetsfrihet och den motion som jag har skrivit. Jag tänker inte gå in på alla Sverigedemokraternas motioner – det har jag lämnat till Jonas Åkerlund.

Det senaste året har frågan om samvetsfrihet i svensk sjukvård aktualiserats i och med fallet Ellinor Grimmark. På grund av att det nu har blivit en högaktuell fråga som har debatterats mycket i medierna vill jag i dag i debatten om fri- och rättigheter lyfta upp denna fråga och yrka bifall till vår motion 2013/14:K344 och den likalydande motionen 2012/13:K379, förra årets identiska motion, som i detta betänkande behandlas förenklat.

Jag instämmer i att detta inte är något som vi brukar göra, men vi gör det av särskilda skäl. Vi tycker att detta är en aktuell och viktig fråga, och därför vill vi lyfta upp den här i dag och göra på det sättet.

I Sverige har inte vårdpersonal någon lagstadgad rätt till samvetsfrihet vad gäller att medverka till abort eller till dödshjälp, om det skulle bli aktuellt i Sverige. Att lagfästa vårdpersonalens rätt till samvetsfrihet har man däremot gjort i flertalet av de 47 medlemsländerna i Europarådet. I till exempel vårt grannland Norge är samvetsfrihet för vårdpersonal varken något nytt eller något konstigt. Sedan 1978 har det funnits inskrivet i lagen att sjukvårdsinrättningar ska ta hänsyn till vårdpersonal som av samvetsskäl inte vill utföra eller assistera vid aborter eller liknande ingrepp.

Som tidigare har nämnts i debatter om samvetsfrihet, vilket Tuve Skånberg har nämnt, har Europarådet antagit en resolution för att skydda vårdpersonalens rätt till samvetsfrihet. Den resolutionen innebär att ingen person, inget sjukhus eller ingen institution ska tvingas, hållas ansvarig för eller på något sätt diskrimineras för att man på grund av samvetsbetänkligheter inte vill utföra eller medverka till abort, dödshjälp eller någon annan handling som kan orsaka döden för ett mänskligt foster eller ett embryo.

Samtidigt framhålls det i resolutionen att det ska finnas föreskrifter som garanterar att en kvinna som på laglig grund önskar avsluta en graviditet ska kunna få en abort utförd. Man ska alltså ta hänsyn till både vårdpersonalens rätt till samvetsfrihet och kvinnans rätt att få en abort utförd.

Jag anser det vara beklagligt att just Sverige ska vara ett av de få länder som har vägrat ta till sig denna resolution, trots att de flesta andra medlemsländer har gjort det och infört bestämmelser som definierar och reglerar detta. Sverige skulle alltså inte sticka ut på något sätt om vi införde sådana föreskrifter, utan det är snarare så att vi sticker ut som det är i dag, när vi inte har gjort det.

Detta har gett konsekvenser i det verkliga livet, vilket vi på senare tid har fått se i fallet Ellinor Grimmark. Hon hade utlovats en tjänst på Höglandssjukhuset i Eksjö, men när de fick veta att hon inte ville delta i aborter av samvetsskäl drogs hennes tjänst tillbaka. En kort tid därefter miste hon även ett vikariat som hon hade erbjudits på kvinnokliniken i Värnamo av samma skäl, att hon inte vill medverka till aborter. Detta har fått stor medial uppmärksamhet.

Fallet ligger just nu hos Diskrimineringsombudsmannen och kommer att drivas vidare till Europarådet. Vi från Sverigedemokraterna anser att det är orimligt att det ska behöva ta så lång tid och ta sådana omvägar innan det kan råda någon klarhet i hur man ska tolka det här fallet, huruvida hon har blivit diskriminerad.

Barnmorskor och läkare har i första hand utbildat sig till att rädda liv, och de ska inte behöva nekas jobb därför att de har samvetsbetänkligheter inför att delta vid aborter eller om det längre fram i tiden skulle bli aktuellt med aktiv dödshjälp.

Vi måste också betänka att det i Sverige är möjligt att göra abort upp till vecka 22 efter godkännande, samtidigt som det finns exempel på för tidigt födda barn som har överlevt och har befunnit sig i gränslandet mellan vecka 21 och 22. Vi har fått höra vittnesbörd från barnmorskor som har sett foster leva efter en abort. Vi måste visa en viss förståelse för att det kan finnas de som upplever detta som jobbigt men kan vara alldeles utmärkta barnmorskor och läkare i alla andra avseenden.

Rätten till samvetsfrihet har också stöd i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, artikel 18, samt i Europakonventionen, artikel 9, där det uttryckligen står: ”Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.”

Det har varit svårt att veta hur långtgående man ska tolka att denna allmänna samvetsfrihet är. Men eftersom det nu finns en tydlig resolution från Europarådet – som begränsar det till abort och dödshjälp och där det också tydligt framgår att kvinnans rätt att få en abort utförd måste kunna tillgodoses – borde det vara möjligt för Sverige att respektera rätten till samvetsfrihet.

Konstitutionsutskottet fastslog också i ett betänkande från 2011/12 att de frågor som tagits upp i olika motioner om samvetsfrihet var av stor principiell vikt. Då tycker jag att det är beklagligt att man inte har kunnat gå vidare i en så viktig fråga.

Eftersom abort och dödshjälp leder till ganska svåra konfliktsituationer vad gäller etiska dilemman bör vi kunna ha en särskild förståelse på de här områdena, och det bör kunna införas bindande föreskrifter i svensk sjukvård i enlighet med resolution 1763, för att respektera rätten till samvetsfrihet.

Jag anser att det är beklagligt att det i dag bara är Sverigedemokraterna som tydligt vill ha ett sådant här tydligt regelverk i svensk sjukvård, att rätten till samvetsfrihet ska respekteras.

Tuve Skånberg har sagt att Kristdemokraterna menar att detta ska lösas på varje arbetsplats. Men just fallet Ellinor Grimmark visar ju att det inte är hållbart. Vill man på en speciell sjukvårdsinrättning inte respektera detta kommer personer kanske inte att få någon anställning eller kanske till och med bli avskedade på grund av detta. Därför tycker jag att det är viktigt att det ska vara lika över hela landet. Det var därför jag yrkade bifall till motion 2013/14:K344 och den tidigare motionen.

Tuve Skånberg menar i dag att riksdagen inte kan göra ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen ska återkomma med ett förslag om att införa bindande föreskrifter i svensk sjukvård. Jag kan inte se att det skulle finnas något hinder för det. Om vi skriver ett tillkännagivande om något som vi inte kan fatta beslut om här i riksdagen brukar vi få ganska tydliga besked om det från kammarkansliet.

Det här är alltså ett tillkännagivande till regeringen. Regeringen får då utreda hur man ska utforma sådana föreskrifter och återkomma med ett sådant förslag till riksdagen. Det är först då som vi kan fatta det bindande beslutet, men det sker ju inte här i dag.

Tuve Skånberg menar att jag inte har något förslag till ett tillkännagivande, men det är ju precis det jag har i och med formuleringen om att jag vill att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att man ska införa föreskrifter.

Jag ser inte att det finns något som helst hinder. Jag ser detta bara som en ursäkt från Kristdemokraterna för att inte behöva rösta på Sverigedemokraternas motion, trots att vi rent principiellt i någon mening nog faktiskt är eniga i den här frågan. Så jag tycker att det är tråkigt att Kristdemokraterna kommer att rösta nej till förslaget om att göra ett sådant medskick till regeringen.

Jag vill ta upp exemplet med utrikespolitiken. Där har ju regeringen en särskild rätt att föra utrikespolitik, men vi gör ändå tillkännagivanden för att uttrycka riksdagens mening om vad vår önskan är och vad vi vill att regeringen ska föra för politik. Här vill jag göra ett tydligt medskick till regeringen om att jag vill att man ska återkomma med ett sådant här förslag för att garantera rätten till samvetsfrihet.

Anf. 12 PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Jag ber så mycket om ursäkt för att jag gjorde en allvarlig felbedömning. Jag trodde att jag skulle hinna med lunch efter KU:s möte på förmiddagen och missade därför att inleda den här debatten. Men nu har jag i alla fall fått några minuter på mig för att berätta vad jag ville säga.

Jag vill yrka bifall till reservation 3. Det finns ett relativt stort antal internationella konventioner som Sverige har skrivit under och som aldrig har införlivats i svensk rätt. Jag tycker att det är lite problematiskt. Det borde man försöka göra i möjligaste mån. Det handlar om konventioner till exempel mot tortyr och för barns rättigheter. Jag skulle vilja att regeringen gjorde en ordentlig utredning för att se vilka möjligheter det finns att inkorporera och införliva dessa konventioner i svensk rätt.

Annars handlar betänkandet, KU14, om fri- och rättigheter om helt andra saker, som en del har varit inne på.

Jag tycker inte att Sverigedemokraterna har haft så stort inflytande och påverkan på svensk politik genom att de kom in i Sveriges riksdag. De har till exempel inte kunnat påverka flykting- och invandringspolitiken. Där har Miljöpartiet haft ett samarbete med regeringen under dessa år – från början var det faktiskt på mitt initiativ. Jag är väldigt glad för att det har fungerat och stolt över att regeringspartierna har kunnat hålla ihop om ett sådant samarbete. Det är inte dåligt, måste jag säga.

Det här är ett exempel på att partier som kommer in i riksdagen ändå har ett inflytande. Även om man inte kan förändra politiken kan man finnas genom motioner och annat. Det här betänkandet domineras faktiskt av motioner från Sverigedemokraterna. I stället för att, som tidigare år, domineras av en välvillig och positiv ambition att förbättra fri- och rättigheter för enskilda grupper av människor eller förtryckta minoriteter domineras motionerna nu av att vi ska förbjuda saker. Vi ska minska rättigheter för grupper, människor och minoriteter.

Sverigedemokraterna vill till exempel ta bort den helt grundläggande formuleringen i regeringsformen om att enskilda etniska, språkliga och religiösa minoriteter ska ges möjligheter att utveckla sitt kulturliv och sin särart. De vill inte att detta ska finnas som en rättighet i regeringsformen. Jag måste säga att jag tycker att det är förfärligt.

Sverigedemokraterna vill också ha en rad andra förbud, bland annat mot böneutrop och mot slöja, och ett återkallande av mänskliga rättigheter. Det är sorgligt att behöva se sådana motioner från valda ledamöter i Sveriges riksdag. Jag hoppas att vi slipper se det i framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

9 § Några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område

Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU17

Några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område (prop. 2013/14:47)
föredrogs.

Anf. 13 ANDREAS NORLÉN (M):

Herr talman! Vi i konstitutionsutskottet är helt överens om det här betänkandet, som handlar om några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område. Det innehåller förslag till grundlagsändringar och en del andra viktiga lagändringar. Det finns därför skäl att säga något om det här i kammaren, även om vi är helt överens.

Jag har ett särskilt intresse av frågan eftersom jag var ledamot i Yttrandefrihetskommittén, alltså den statliga utredning som lade fram det utredningsbetänkande som ligger till grund för de förslag som vi nu debatterar.

Syftet med de viktigaste förslagen som behandlas i betänkandet är att i någon mån anpassa svensk lagstiftning till den utveckling i samhället som har inneburit att antalet ärekränkingsbrott har ökat lavinartat i vårt land under senare år.

Begreppet ärekränkingsbrott låter en smula arkaiskt. Det har en arkaisk klang, men det innefattar gärningar som utgör en plågsam realitet för tusentals människor i vårt land, inte minst för många unga människor. Jag tänker i första hand på de grova kränkningar som varje dag drabbar många människor på internet i form av påhopp, förtal, förolämpning och allt vad det nu kan vara.

Utvecklingen av internet har ju inneburit fantastiska möjligheter i form av kommunikation och helt nya tjänster. Den har förändrat vår värld till det bättre, men utvecklingen har också inneburit helt nya möjligheter till kränkningar av andra människor – kränkningar som får mycket stor spridning och som inte sällan orsakar ett mycket stort lidande.

En utgångspunkt i svensk rätt är att vid ärekränkingsbrott, förtal och förolämpning, är det målsäganden – alltså den som drabbas av brottet – som ska väcka åtal. Detta kommer fortfarande att vara utgångspunkten även efter de lagändringar som vi nu föreslår, men det införs vissa modifieringar.

Det är ganska uppenbart att steget för den som blir kränkt och påhoppad på internet – även om det är grova kränkningar – att väcka enskilt åtal mot den person som har fällt dessa yttranden ofta är mycket långt. De allra flesta kränkningar går obeivrade förbi.

Då är problemet att respekten för rättsstaten och de regler som finns mot förtal och förolämpning riskerar att erodera. Internet är inte ett laglöst land. Det gäller samma lagar och regler om hur vi ska bete oss mot varandra när vi agerar på internet som när vi agerar i den verkliga världen och inte rör oss i den virtuella verkligheten. Förtal och likaså förolämpning är lika olagligt på internet som det är när man möts på torget.

Med dessa lagändringar ger vi allmän åklagare lite större möjligheter att gripa in och väcka allmänt åtal i stället för att överlämna till den enskilde att själv föra sin talan och väcka enskilt åtal. För att allmän åklagare ska få väcka åtal för förtal eller förolämpning har det rent lagtekniskt hittills krävts att det av särskilda skäl är påkallat från allmän synpunkt. Nu ändras detta så att kravet på särskilda skäl stryks. Vi nöjer oss med att säga att det ska vara påkallat från allmän synpunkt. Det innebär en viss utvidgning av den allmänna åtalsrätten.

Vad kan det handla om? Vad kan det vara för samhällsintressen som gör sig gällande? Ja, det är ju om det är särskilt grova kränkningar eller om kränkningarna får särskilt stor spridning, till exempel att de sker via internet. Men det kan ju också vara av hänsyn till den enskilde, det vill säga att den enskilde objektivt sett har blivit mycket hårt drabbad av gärningarna. Det kan också vara ett skäl för att väcka allmänt åtal.

Regeringen anför också i propositionen att det faktum att en ung person drabbas kan vara ytterligare ett skäl för att allmän åklagare ska gripa in.

Det här är bra förändringar. De gör att det blir lite bättre möjligheter för allmän åklagare och polis att gripa in. Jag tror inte att det krävs särskilt många åtal innan det sänds en signal i samhället att internet inte är laglöst land – sheriffen är tillbaka i stan, om man vill uttrycka det lite slängigt. Jag hoppas att polis och åklagare använder de nya möjligheterna och ser till att beivra ett antal ärekränkingsbrott på internet, på ett sätt som gör att respekten för rättsstaten kan stärkas.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet. (Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

10 § Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen och ny lag om färdigställandeskydd

Civilutskottets betänkande 2013/14:CU25

Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen och ny lag om färdigställandeskydd (prop. 2013/14:125) föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 14 EVA BENGTSON SKOGSBERG (M):

Herr talman! Inledningsvis vill jag yrka bifall till förslaget i betänkande CU25, *Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen och ny lag om färdigställandeskydd*.

Det finns en bred kritik mot byggförsäkringen, och framför allt finns det inte argument som motiverar en obligatorisk sådan.

Erfarenheterna efter snart 20 år är att försäkringen inte på något verkingsfullt sätt bidrar till något av sina syften. Försäkringen skyddar privatpersoner som låter bygga småhus mot vissa kostnader under mycket speciella villkor. Både avgränsningen av vad försäkringen täcker och kravet på konsumenten att vara aktiv för att ta del av skyddet gör att det ekonomiska skyddet i många fall i praktiken är bristfälligt.

Det har i flera tidigare utredningar och i remissvar på dessa framförts önskemål om att utreda konsekvenserna av att upphäva lagen, helt eller delvis, och det föreslogs i en departementspromemoria från Miljödepartementet att lagen om byggförsäkring skulle upphävas.

Att avskaffa byggförsäkringen ligger i linje med regeringens övriga politik att förenkla för företag och att effektivisera plan- och byggprocesserna.

För att uppnå ett gott konsumentskydd även efter avskaffandet av denna försäkring fick Byggkravsutredningen ett tilläggsdirektiv av regeringen att utreda behovet av ett ekonomiskt skydd för konsumenterna, något som flera remissinstanser efterlyste.

Herr talman! I den proposition som vi har behandlat i utskottet föreslås att lagen om byggfelsförsäkring med mera upphävs. Kravet på en obligatorisk byggfelsförsäkring vid bostadsbyggande tas alltså bort. Samtidigt förs lagens bestämmelser om färdigställandeskydd över i en ny lag. Reglerna för färdigställandeskyddet, som infördes för mer än nio år sedan, bedöms fungera bra i huvudsak, så några större förändringar görs inte av dessa regler.

Ett färdigställandeskydd bestående av en försäkring eller bankgaranti ska finnas vid nybyggnad och tillbyggnad av en- eller tvåbostadshus om åtgärden enligt plan- och bygglagen kräver bygglov. Skyddet ska omfatta skälig ersättning för de kostnader som uppkommer för att slutföra arbetet, för att avhjälpa fel som besiktningsman har anmält eller för att åtgärda skador på byggnaden som orsakats av dessa fel.

Det föreslås också ett antal följdändringar i plan- och bygglagen, detta som ett led i regeringens arbete med att få plan- och byggprocessen mer effektiv.

Färdigställandeskyddet ska visas upp för byggnadsnämnden innan beslut om startbesked ges.

Ett enigt utskott står bakom denna del i betänkandet.

Sverigedemokraterna har i en motion begärt att den nya lagen om färdigställandeskydd ska kompletteras. Men eftersom regeringen har för avsikt att följa utvecklingen och återkomma till riksdagen om ett utvidgat skydd skulle behövas anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att ta något initiativ i frågan. Jag yrkar därför avslag på motionen.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades efter 16 §.)

11 § Interparlamentariska unionen (IPU)

*Interparlamentariska
unionen (IPU)*

Utrikesutskottets betänkande 2013/14:UU16
Interparlamentariska unionen (IPU) (redog. 2013/14:RS4)
föredrogs.

Anf. 15 ANTI AVSAN (M):

Herr talman! Det känns mycket bra och dessutom roligt att återigen kunna debattera den internationella verksamheten inom ramen för Interparlamentariska unionen här i kammaren i dag.

Eftersom det läggs ned tid, energi och för all del även pengar på dessa delar av det internationella arbete som riksdagen bedriver är det viktigt att synliggöra verksamheten mer än vad som har varit möjligt under många år tidigare. Betydelsen av olika former av internationellt arbete och samarbete ökar kontinuerligt, inte minst i orostider. Detta gäller en mängd olika frågor. I dessa dagar tänker man på den sedan relativt länge pågående konflikten i Syrien, som också har engagerat Interparlamentariska unionen återkommande och på ett antal olika sätt.

Det som kanske är mest dagsaktuellt för oss är ändå händelserna i Ukraina och den uppenbart bristande respekt för internationell rätt som Ryssland har visat prov på i många olika avseenden. En annan sak är utvecklingen kanske främst i Centralafrikanska republiken men också i andra oroshärdar i Afrika.

Alla konflikter i världen syns inte i svenska medier, kanske beroende på ett begränsat utrymme, men konflikterna finns där och innebär fruktansvärda förhållanden för tusentals och åter tusentals människor.

I en alltmer globaliserad värld blir det allt viktigare vad som görs i andra länder, och det behövs också gemensamma förhållningssätt i ett antal olika frågor. Det krävs därutöver att länder och organisationer uppvisar goda exempel och är beredda att gå före i olika frågor.

Det krävs också en utökad dialog om vi ska kunna klara ett antal stora utmaningar som finns här i dag och som i vissa delar ligger framför oss. Det handlar exempelvis om klimatet och hur vi ska kunna uppnå en långsiktigt hållbar utveckling över hela jorden. Det handlar om världshandel, hur resurser fördelas mellan länder och regioner och hur man motverkar intolerans, inskränkthet och bristande respekt för mänskliga rättigheter.

Det finns helt enkelt väldigt många viktiga frågor som behöver diskuteras och lösas i brett samförstånd. En sådan fråga som är aktuell i dag är de nya millenniemålen, där parlamentarism och demokrati ingår som en grundkomponent för att kunna skapa fred och internationell stabilitet. Det handlar möjligen också i någon mån om den sociala dimensionen i hållbar utveckling men också om att kunna skapa stabilitet i ekonomier världen över.

Herr talman! Vid ett sådant här tillfälle får man passa på att bidra till att det kan spridas kunskap och information dels till riksdagens ledamöter, dels i någon mån till allmänheten om vad Interparlamentariska unionen sysslar med. Därför tycker jag att det finns anledning att nämna lite om organisationen som sådan.

Interparlamentariska unionen är en global organisation som grundades 1889 som forum för multilaterala förhandlingar i syfte att arbeta för fred och mellanfolkligt samarbete.

Under årens lopp har inte mindre än åtta Nobels fredspris delats ut till ledande personer som verkat inom IPU.

IPU startade arbetet för fred och konfliktlösning genom internationella skiljeförfaranden i multilaterala organ. Man drev också uppfattningen att motsvarande organ borde finnas på mellanstatlig nivå. Det förverkligades så småningom många år senare genom Förenta nationernas tillkomst. Man kan säga att Förenta nationerna, FN, är staternas organisation medan Interparlamentariska unionen, IPU, är parlamentens motsvarande organisation.

Interparlamentariska unionens arbete låg också till grund för inrättandet av det som i dag är Permanenta skiljedomstolen i Haag.

Det som i dag är Europeiska unionen har haft samma ursprungliga avsikter och tagit sikte på samma mål som vid tillkomsten av Interparlamentariska unionen: att människor ska komma närmare varandra och att det förhoppningsvis ska bli bättre förutsättningar för fred och stabilitet i världen.

Det unika med IPU som organisation är att den inte är traktatbunden. Det finns med andra ord inte något multilateralt avtal mellan stater som reglerar Interparlamentariska unionens verksamhet. Organisationen har bestämt sitt eget regelverk genom ett direkt samarbete mellan olika staters parlament. Just detta har framhållits som Interparlamentariska unionens styrka eftersom dess attityd är frispråkig med rak och ärlig kommunikation och direktkontakt mellan parlamentariker från olika staters parlament.

I dag är det närmare bestämt 164 nationella parlament som är koplade till IPU. Det senaste är parlamentet på Tonga, som blev medlem i IPU nu under våren.

När stater inte har kunnat komma överens i multilaterala förhandlingar har vid åtskilliga tillfällen knutar lösts genom Interparlamentariska unionen. Det finns ett antal olika exempel på det som jag inte tänker gå in på närmare. Jag är ganska säker på att de som kommer att delta i debatten efter mig kommer att tala lite mer specifikt om olika frågor som har stått på Interparlamentariska unionens agenda under år 2013.

Anf. 16 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Det har gått fort i dag, må jag säga! Jag fick springa hit från utredningen om krigsmaterielexport, och nu får jag snabbt slänga mig in i det här. Jag är lite andfädd fortfarande.

Jag tycker att det är oerhört bra att vi har interparlamentariskt samarbete i världen. Det handlar inte bara om IPU, även om det kanske är det samarbete som är mest känt och som har lite högre rang här i riksdagen. Det finns väldigt mycket annat interparlamentariskt samarbete också.

Jag är med i en organisation som heter Awepa. Det är europeiska parlamentariker som arbetar tillsammans med afrikanska parlamentariker. Awepa bildades egentligen som en organisation för att sätta stopp för apartheid en gång i tiden. Men när apartheid försvann från Sydafrika ombildades organisationen till att i stället handla om att stötta hela Afrika och parlamenten i Afrika.

Det är ett väldigt bra samarbete som också vi här i den svenska riksdagen ägnar oss åt. Vi har en Awepaorganisation som för tillfället leds av Kerstin Lundgren. Vi är flera stycken här i salen som är med i Awepa.

Vi som sitter i det svenska parlamentet kan lära mycket av andra parlament. Det handlar inte om att vi som svenska parlamentariker ska ge oss ut i världen och tala om hur det ska vara. Jag tycker att det är mycket bra att IPU betonar demokrati och mänskliga rättigheter och arbetar starkt för att stötta demokratin i de andra länderna. Men vi ska också se att vi själva kan lära en hel del på vägen.

Demokrati är ju någonting som inte är statistiskt, utan det är någonting som vi alla i alla länder måste skapa hela tiden. Det är någonting som förändras. Grunden är dock densamma men kanske inte exakt likadan i varje land. I det här kan vi kunna stötta andra men också lära av andra.

Anf. 17 CHRISTER WINBÄCK (FP):

Herr talman! När människor pratar med varandra finns det hopp. När jag kan få kolleger från mitt eget eller andra parlament att förstå min ståndpunkt – och helst även gilla den – finns det hopp om att även jag kan lära mig. De personliga mötena gör det lättare att få kontakt.

Det är precis det här som Interparlamentariska unionen och andra parlamentariska församlingar handlar om: att prata med varandra, framföra ståndpunkter och övertyga, att förstå varandra över nationsgränser och över partigränser.

Fred, frihet, demokrati och samarbete är ledord för IPU. Det är vackra ord och någonting att sträva efter. Det är därför viktigt för dem som deltar i sessionerna i IPU och i arbetet däremellan att konkret arbeta för, och få oss och våra kolleger att arbeta för, många av de mål som sätts upp.

Jag fick förmånen att delta i vår delegation för några veckor sedan. Jag fick plats i första kommittén, som behandlar fred och säkerhetsfrågor. Denna gång handlade det om kärnvapen och behovet av icke-spridning och nedrustning i världen.

Därför var det extra roligt att i veckan läsa om de nedrustningsförhandlingar mellan USA och Ryssland som nu burit frukt trots rådande kris. Innan vi ropar hej ska vi dock veta att det fortfarande finns tillräckligt kvar för att utplåna oss flera gånger om – runt 17 000 olika kärnvapenladdningar och liknande, enligt uppgifter jag fått. Mycket arbete återstår således.

Det är bra att många civilsamhällesrepresentanter deltar i IPU som observatörer eller aktivt i debatterna. Inför den här typen av resa och deltagande på ett möte tycker jag att det är lämpligt att inhämta kunskaper och senaste nytt även från våra civilsamhällesorganisationer. Det ger ofta ett bredare perspektiv på det som ska avhandlas, och det ger mig mer att överväga inför talskrivande etcetera. Denna gång tackar jag Svenska Läkare mot Kärnvapen och Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet för de synpunkter som jag fick inför resan.

Demokrati och frihet är det viktigaste verktyget för att bekämpa fattigdom och skapa utveckling. Demokrati skapar också stabilitet och säkerhet i världen. Som liberal kan jag aldrig acceptera ofrihet, förtryck, diskriminering eller lidande.

I brist på en parlamentarisk församling av folkvalda i Förenta Nationerna – UN Parliamentary Assembly, som den också kallas och som flera av oss här i kammaren bejaktar – tjänar IPU som global arena för att mötas och utbyta dessa idéer och tankar.

Jag hälsar den nye generalsekreteraren Martin Chungong från Kamerun välkommen. Efter den senaste församlingen i Genève efterträdde han den mångåriga generalsekreteraren Anders B Johnsson.

Människor överallt kräver mer av sina politiska företrädare och sina parlament. Mitt engagemang kommer att se till att parlamenten möts med denna utmaning i fokus. Det var Martin Chungongs inauguration sentence, hur man nu översätter det till svenska.

IPU borde ges en mer framträdande plats i den politiska bevakningen. I år fyller organisationen 125 år. Jag säger grattis!

Jag vill också rikta ett stort tack till riksdagens internationella kansli för deras engagemang och service och för att de håller ihop delegationens agenda, praktikaliteter etcetera, alltid med ett leende och alltid noggrant.

Anf. 18 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! I dagens debatt behandlar vi som sagt ett betänkande gällande verksamheten inom Interparlamentariska unionen och den svenska IPU-delegationens arbete.

Eftersom vi än så länge är ett av de mindre partierna i riksdagen har vi inte någon representant i IPU, så vi har inte riktigt samma insyn i arbetet som de andra som deltar i debatten. Jag tänker därför inte ha någon lång utläggning om verksamheten, men jag vill ändå säga några ord för att framföra vårt stöd till Sveriges deltagande i unionen och till parlamentariskt utbyte över lag.

I IPU ingår ju en stor del av världens länder. Utskottet är enigt om att unionen innebär en unik möjlighet för parlamentariker från världens länder att mötas för viktiga utbyten. Här finns även möjlighet till samarbete på mellanstatlig basis i viktiga internationella frågor.

Några av IPU:s viktigaste uppgifter är att verka för demokrati och mänskliga rättigheter, att stärka parlamentets roll och att verka för fred och säkerhet för ökat kvinnligt deltagande i politiken.

Herr talman! I Interparlamentariska unionen finns både demokratiskt valda parlament och mindre demokratiskt valda parlament. Det kan diskuteras om det borde ställas högre krav och villkor för att länder ska få vara med i detta samarbete, men kanske ska just denna union vara öppen för att vi ska kunna få till stånd en dialog och möten mellan olika typer av länder, med förhoppningen om att demokratiska länder ska kunna ha en positiv påverkan på mindre demokratiska länder.

Det kan också vara ett utbyte där man tar lärdom av varandra. Sverige har kanske också en del att lära av andra länder, till exempel vad gäller vikten av opartiska medier, myndigheter, organisationer och inrättningar med statliga bidrag som inte tar partipolitisk ställning och till exempel inte vill ta emot politiska beslutsfattare på studiebesök. Det skulle vara intressant att se hur andra länder ser på den saken.

Herr talman! Även om detta kanske faller lite utanför arbetet inom IPU skulle jag vilja dela med mig av några erfarenheter från ett parlamentariskt utbyte, nämligen med Georgien inom ramen för riksdagens arbete för parlamentariskt utvecklingssamarbete. I går eftermiddag kom jag tillsammans med en delegation från riksdagen hem från Georgien, där representanter från olika politiska partier har träffat ledamöter från Georgien. Vi har haft två fulla dagar med seminarier. Vi har diskuterat vikten av parlamentarisk kontroll, fungerande rättsstat, kvinnors deltagande i politiken och i parlamentet och decentralisering av makten.

Det har verkligen varit ett intressant och lärorikt utbyte på många sätt. Det är värdefullt att få träffa ledamöter från andra länder och vidga sina vyer när det gäller hur det kan fungera i andra parlament, och jag hoppas att utbytet kan leda till en positiv utveckling.

Det var till exempel uppenbart att den kvinnliga representationen i Georgien var mycket lägre än i Sverige, även om det fanns flera starka tongivande kvinnor med under de här dagarna, som också gav mig inspiration. Jag fick också höra av kvinnor där att de blev inspirerade av att höra att jag som ung kvinna och småbarnsförälder också kan vara aktiv parlamentariker i Sverige, medan de i Georgien fick välja antingen det ena eller det andra. Det gläder mig att vi kunde inspirera och ge uppmuntran till kvinnor i Georgien. Det finns stora utmaningar kvar i Georgien vad gäller att kunna hitta vissa långsiktiga lösningar som kan bestå över maktskiftet. Det handlar om decentralisering, mer lokalmakt och mindre polarisering mellan oppositionen och majoriteten. Det var ett stort steg att ens kunna sitta i samma grupp och diskutera saker där. Jag

hoppas att det kan gå längre än så. Jag är i alla fall glad över att vi har kunnat bidra till ett sådant utbyte.

Jag blev också mycket imponerad av vad Georgien har åstadkommit i kampen mot korruption, och jag hoppas att man kan inspirera andra länder. Kontentan av detta är att jag vill framföra hur otroligt värdefullt det är med utbyte mellan parlamentariker. Jag hoppas att Sveriges deltagande i IPU på olika sätt fortsatt ska kunna påverka andra länder i en positiv riktning och att vi också kan vara ödmjuka och ta lärdom av andra.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 19 ANTI AVSAN (M) replik:

Herr talman! Inledningsvis kan jag säga att vi i IPU-delegationen väldigt starkt driver frågor om mänskliga rättigheter och alla människors lika värde. Det är något som är väldigt grundläggande för att kunna motverka konflikter i världen.

Många av de konflikter som finns i världen beror på motsättningar mellan olika grupper av människor. Inte sällan handlar det om religion. I Centralafrikanska republiken bottnar den konflikt som finns, liksom de mycket allvarliga konsekvenser som har uppkommit, i motsättningar mellan kristna och muslimer. Det handlar alltså om att också i det internationella samarbetet på olika sätt medverka till att riva murar mellan människor, uppnå försoning och att få människor att komma överens.

När man hör Julia Kronlid hör man inget av det som är Sverigedemokraternas vanliga retorik, utan det låter precis som om hon är i en helt annan värld än den kontext som Sverigedemokraterna normalt agerar i. Min fråga blir då: Hur är det med de frågor som i högsta grad är aktuella på den internationella arenan och där vi tycker att det är väldigt viktigt att människor försöker försonas med varandra och att det inte ska förekomma konflikter? Det är ju inte den politik som vi ser nationellt från Sverigedemokraterna. Hur är det egentligen?

Anf. 20 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Jag skulle nog gärna vilja ha ett förtydligande av frågan. Jag ser faktiskt inte vad det skulle kunna vara av det jag har sagt i dag som skulle skilja sig från vår politik i övrigt. Jag brukar ofta i utrikesutskottets debatter försvara mänskliga rättigheter och försoning mellan människor. Jag vet inte riktigt vad det är som frågan syftar på.

Till exempel brukar jag ta upp hur kristna blir illa behandlade i många länder och vikten av försoning mellan muslimer och kristna. Det kan också finnas muslimska minoriteter som blir illa behandlade. Det är en sak att ha en sammanhållen kultur och värdegrund i ett land – det kan vi försvara, till exempel när det gäller Sverige. Det är inte detsamma som att man skulle vilja diskriminera någon grupp i samhället. Vi vill ha ett samhälle som är sammanhållande. Det vi kritiserar är segregation och motsättningar. Vi vill ha sammanhållning och just möten mellan människor både i Sverige och i andra länder.

Vi har också talat till exempel om vikten av möten mellan israeler och palestinier. Jag träffade representanter för ett bra vattenprojekt när jag var på besök i Jordanien. I det projektet kan man faktiskt mötas i frågan om vatten. Det är något som jag verkligen uppmuntrar. Jag har

också sett positiva exempel i Jordanien. Jag kritiserar inte att man vill vara ett muslimskt land med muslimsk kultur, och det kritiserar inte heller den kristna person jag träffade där, men man kan samtidigt ha respekt för de kristna i Jordanien. Jag ser det som ett väldigt positivt exempel, faktiskt. Detta är något som jag uppmanar.

Anf. 21 ANTI AVSAN (M) replik:

Herr talman! Det är uppenbart att Julia Kronlid inte förstår vad andra i hennes parti säger, men det märks ändå tydligt. I en debatt här i riksdagens kammare i förra eller förrförra veckan, då vi talade om hemliga tvångsmedel, talades det i reservationen från Sverigedemokraterna om "islamistiska nätverk eller andra terroristnätverk" – alltså en formulering som innebär att islamistiska nätverk är att jämställa med terrorister.

Hur ser Julia Kronlid på det förhållandet att kränkningar inte är ensidiga, inte minst i internationella konflikter? Det handlar ju om att olika grupper av människor blir utsatta för olika saker från olika håll. Det verkar inte finnas på kartan när man hör Julia Kronlid här, men det är uppenbart att det finns väldigt starkt och tydligt på kartan för andra sverigedemokrater. Jag tycker att det låter lite problematiskt.

Jag vet inte om det är Julia Kronlids personliga uppfattning som kommer till uttryck här eller om det är något annat som bara är medplockat för att det ska låta bra, men jag är högst tveksam till det som sägs, för det överensstämmer ju inte med den kontext som vi ser i andra sammanhang. Menar Julia Kronlid verkligen att man ska riva murar, vilket ju är utgångspunkten för i vart fall oss moderater? Det gäller även Sverige, för världen är mer och mer globaliserad. Om det är så, tycker jag att det är positivt, men jag betvivlar att det verkligen är detta som Sverigedemokraterna menar i ett bredare sammanhang.

Anf. 22 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Det som jag uttrycker här i dag och det jag står för är vad partiet står för. Det kanske inte överensstämmer med Anti Avsans fördomar. Så tror jag att det ligger till. Det kan finnas en stor missuppfattning om vad vår politik som helhet står för. Jag vet inte om jag uppfattade det rätt. Kränkningar är någonting som inte finns på kartan för mig. Det tackar jag för. Det finns inte heller på kartan för partiet.

Jag har lite svårt för att stå här och försvara vad någon annan har sagt i en debatt som jag själv inte var med i. Om vi kan tala i största allmänhet hur det är i Sverige måste vi kunna kritisera extrema yttringar inom islam och till exempel terroristverksamhet utan att det i så fall ska vara en kränkning. Det kan vara viktigt att vara tydlig med att man inte drar alla över en kam.

Det kanske kan finnas enskilda företrädare som kan misslyckas i den tydligheten. Det är i så fall beklagligt. Vi som parti och jag tycker att det är väldigt viktigt att man kan kritisera extrema yttringar utan att dra alla över en kam. Det måste man kunna få göra. Vi kan se vad det kan ställa till med för människor.

Det handlar inte bara om sådant som sker mot kristna. Det kan också vara moderata muslimer i länder som får väldigt illa. I till exempel Nigeria har vi ett terroristnätverk som agerar. Det har dödats både muslimer

och kristna till följd av ett sådant terrornätverk. Nu talar jag mer i största allmänhet här.

Vi måste kunna kritisera extrema yttringar inom en religion utan att för den skull dra alla över en kam och utan att det för den skull ska upplevas som kränkande.

Anf. 23 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Sedan många år har IPU verkat för global fred och mellanfolkligt samarbete, detta framför allt genom att stärka samarbetet mellan världens parlamentariska församlingar.

Till dess uppgifter hör att främja parlamentsledamöternas personliga kontaktnät samt bistå i uppbyggandet av demokratiska funktioner och fungerande parlament, inte minst hos de medlemmar som saknar demokratiskt tillsatta parlament. Organisationen har 163 nationella parlament som medlemmar. Det är glädjande att så många länder är medlemmar i IPU, som dessutom har observatörsstatus i FN:s generalförsamling.

Interparlamentariska unionen är ett värdefullt forum för att påverka internationella processer. Genom sin biståndsverksamhet främjar IPU demokratisk utveckling, mänskliga fri- och rättigheter och jämställdhet världen över. Främjandet av demokrati och de mänskliga fri- och rättigheterna samt fattigdomsbekämpningen är för oss kristdemokrater prioriterade frågor.

Där människor tillåts att rösta och kandidera i fria och öppna val, där yttrandefrihet och åsiktsfrihet respekteras, där människor inte diskrimineras på grund av kön, etnisk tillhörighet eller religionstillhörighet med mera blir samhället mer framgångsrikt, och möjligheterna till en effektiv fattigdomsbekämpning och en globalt hållbar utveckling ökar.

Herr talman! Att hjälpa till med att bygga upp fungerande parlament är en ständigt växande del av IPU:s verksamhet. På vissa håll är den demokratiska utvecklingen inte självklar, men det är endast genom kontakter och samarbete vi kan uppnå en förbättring vad gäller rättsstatsprincipen. Under det gångna året har arbetet i IPU präglats av fokus på frågor inom hållbar utveckling och därmed framtagandet av FN:s nya millenniemål, frågor om sociala medier, rättvis handel och innovativa finansmekanismer.

Vid höstsamlingens möte i Genève togs den humanitära situationen i Syrien upp och de konsekvenser konflikten har för hela närområdet. Detta är en fråga som jag personligen försökt uppmärksamma i olika sammanhang, bland annat vid ett möte i riksdagen med den libanesiske ambassadören och senast i förrgår i andrakammarsalen då utrikesutskottet hade offentlig utfrågning om den humanitära situationen i Syrien med vice generalsekreteraren för FN via länk från New York och generalsekreteraren för Internationella rödakorskommittén.

Libanon och Jordanien är länder som tagit emot ca 1 miljon flyktingar var. Stödet till dessa länder och andra grannländer i regionen som tar emot flyktingar bör ökas så att de kan hjälpa behövande flyktingar med att ge dem skolgång, sjukvård, hälsovård med mera.

Herr talman! Den svenska IPU-delegationen bör fortsätta att arbeta med sina kärnvärden och även främja frågor som rör arbetet för globala miljö- och klimatfrågor samt främja kvinnors rättigheter och deltagande.

Aven om IPU inte har mandat att fatta några för de 163 medlemsländerna bindande beslut är IPU:s observatörsstatus i FN:s generalförsamling sedan år 2002 ett tydligt tecken på unionens viktiga roll i arbetet för global fred och säkerhet.

Vi kristdemokrater delar utrikesutskottets uppfattning om det mer värde som den svenska delegationen skapar genom sitt aktiva engagemang i Interparlamentariska unionen.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 24 ULF NILSSON (FP):

Herr talman! Interparlamentariska unionen, IPU, kan visserligen inte fatta några beslut som är bindande för medlemsländerna, som vi har hört, och inte eller bindande för parlamenten. I stället verkar IPU genom att lägga fram konkreta förslag och anta resolutioner i olika ämnen som debatteras vid varje församling. Ledamöterna åtar sig att åka hem till sina parlament och arbeta för de resolutioner de har godkänt.

IPU arbetar också mycket med olika former av bistånd. Arbetet omfattar frågor som att utveckla representativ demokrati, mänskliga rättigheter och inte minst jämställdhet och kvinnors deltagande i politiken. Man värnar också mänskliga rättigheter och främjar internationell säkerhet och hållbar utveckling.

Herr talman! Jag tänkte särskilt nämna IPU-kommittén för parlamentarikers mänskliga rättigheter, där jag själv är ledamot sedan 2012, som ett exempel på konkret arbete. Kommittén gör sammanställning av övergrepp mot folkvalda. Det är en skrämmande läsning och säger en del om bristande demokrati på olika håll. I verkligheten är det naturligtvis så att om inte de folkvalda får arbeta fritt politiskt, då har inte heller folket några rättigheter och friheter.

Kommitténs arbete består av att gå igenom enskilda fall av övergrepp och samla rapporter och fakta till grund för beslut. Sedan antas resolutionen av IPU:s styrande råd. För vart och ett av fallen som nämns kan man läsa om vad som hänt – försvinnande, fängslande, olagligt hinder mot att delta i parlaments arbete, mord, övergrepp mot anhöriga, och så vidare. I resolutionen redovisas också för var och en vilka frågor som ställts till ansvariga samt vilka svar och eventuella åtgärder som genomförts eller inte genomförts.

Jag är övertygad om att det här arbetet har stor en betydelse för mänskliga rättigheter i stort och att det är viktigt för demokratin. Det har också betydelse när parlamentariker från olika länder enas om beslut för att stärka mänskliga rättigheter och demokrati.

Kommittén för parlamentarikers rättigheter sammanträdde under året i Genève två gånger och sedan vid de två stora församlingarna, det vill säga fyra möten under året. Under vårförsamlingen mötte kommittén elva officiella delegationer och undersökte 147 olika fall rörande nuvarande eller tidigare parlamentariker som har drabbats. Under höstmötet 2013 granskades fall med sammanlagt 148 parlamentsledamöter från 17 länder. Under fyra dagar höll kommittén utfrågningar med delegationer från Maldiverna, Turkiet, Tchad, Demokratiska republiken Kongo, Filipinerna, Malaysia och Indonesien. Som ni hör blir det en bred skala av

länder med olika typer av statskick, men de har det gemensamt att de förhindrar folkvalda i deras arbete.

En del glädjande fall finns också. Efter det att resolutionen har blivit offentlig har vi fått en rapport om att fängslade parlamentariker har friats och återfått sina mandat som folkvalda. Det känns verkligen som frukten av ett viktigt arbete.

Herr talman! Visserligen finns många länder som inte är demokratier i IPU, precis som det finns i FN, men jag är övertygad om att de samtal som förs i den här församlingen om demokrati, om mänskliga rättigheter och om parlamentens roll betyder mycket för en demokratisk utveckling på sikt.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 25 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Herr talman! Jag vill ta tillfället i akt att uppdatera riksdagens ledamöter i det arbete som utförs inom IPU, där vi alla genom riksdagen är medlemmar.

Herr talman! Interparlamentariska unionen, förkortat IPU, firar i år 125 år, vilket gör den till världens äldsta multilaterala organisation. I organisationen finns i dag 164 länder som medlemmar.

Den 16–17 mars hade IPU sin årliga vårförsamling i Genève, i Schweiz, där den svenska delegationen var närvarande under ledning av andre vice talmannen Ulf Holm.

Över 715 parlamentariker från 141 länder samlades för att diskutera globala frågor. Huvudtemat för mötet var följande: Förnyelse av våra åtaganden för värnandet av fred och demokrati. Jag vill då passa på att i detta sammanhang nämna att den svenska delegationen fick igenom samtliga sina förslag till ändringar i en resolutionstext om värnandet av barn, särskilt ensamkommande flyktingbarn, under krig och konflikter. Det gällde bland annat att parlamenten och regeringarna ska inkludera barns och ungas perspektiv i politiken. Övriga frågor i fokus var parlamentens roll i arbetet för en kärnvapenfri värld och en värld motståndskraftig mot risker, med utgångspunkt i den demografiska utvecklingen och miljöpåverkan.

IPU gjorde ett uttalande om situationen i Syrien, Centralafrikanska republiken och Ukraina. Vi fördömde våldet och uppmanade det internationella samfundet att även i fortsättningen ge stöd i form av hjälp till alla de miljoner drabbade människorna.

Herr talman! Att vara med i en organisation som IPU ger många möjligheter att som parlamentariker både vara med och påverka och att skaffa sig information i frågor som berör enstaka länder och relationer mellan länder. Det kan ske i de samtal som förs i de officiella debatterna och även i de möten som arrangeras mellan olika länders delegationer.

Andre vice talmannen Ulf Holm nämnde i generaldebatten värdet av parlamentarisk demokrati och adresserade även krisen på Krimhalvön och Rysslands agerande.

Vidare hade vi möten med delegationer från Bahrain, Bangladesh och Rumänien. Talmannen har bjudit in Bangladeshs talman till IPCI-konferensen i Stockholm den 23–25 april. Vi talade med den bangladeshiska delegationen om situationen för textilarbetarna i Bangladesh. Vi talade med delegationen från Bahrain med utgångspunkt i att de vill

etablera starkare relationer med de nordiska länderna. Slutligen diskuterade vi med delegationen från Rumänien romernas situation i Sverige, Rumänien och Europa.

Herr talman! Jag vill avsluta med att tacka den svenska organisationen Sida för det stöd man bidrar med både direkt och indirekt till IPU. Ute i den internationella verksamheten betraktas och möts Sverige och Sida med mycket stor respekt.

Herr talman! För 125 år sedan startades IPU för att bygga upp demokratier. Det är ett jobb som aldrig tar slut. Sverige har haft, och kommer att ha, en stor roll att fylla.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.55 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

12 § Frågestund

Frågestund

Anf. 26 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa socialminister Göran Hägglund, utrikesminister Carl Bildt, statsrådet Peter Norman, statsrådet Stefan Attefall och arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson välkomna.

En fråga ska vara av övergripande allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Socialminister Göran Hägglund besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Arbetslösheten

Anf. 27 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Sverige har en oerhört hög arbetslöshet. Sedan arbetsmarknadsministern tillträdde har hon inte lagt fram en enda proposition eller några förslag som hur jobben ska bli fler eller hur arbetslösa ska få jobb.

I går presenterade finansministern regeringens vårproposition, och till mångas överraskning klagjorde han en oro för att arbetslösheten skulle falla alltför snabbt. Han uttryckte sig så här: Vi får fråga oss hur snabb nedgång vi tål.

Jag tror inte att det är särskilt många som oroar sig för att arbetslösheten ska falla alltför snabbt, men det är väldigt många fler som oroar sig för att den biter sig fast på en hög nivå och för att vi har alltför många unga människor i fas 3.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Varför lägger regeringen inte fram några förslag om jobben?

Anf. 28 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack, Ylva Johansson, för frågan!

Det är över en kvarts miljon människor fler som i dag har ett jobb att gå till jämfört med den dag då Ylva Johansson och hennes regering fick kasta in handduken 2006. Men för oss är det bara början. Vi går vidare med förslag som handlar om kunskap, om att stärka arbetskraften, YA-jobb och sänkta kostnader för att anställa unga. Vi förändrar sjuklöne-kostnaderna, något som särskilt kommer att gynna de mindre företagen, där vi vet att väldigt många av de nya jobben växer fram.

Vi vet att jobb växer fram med rätt politik. Jobben är min och regeringens viktigaste fråga. Jag har fattat över 70 beslut sedan jag blev arbetsmarknadsminister. Det har handlat om att sjösätta YA-jobben med parterna. Jag har tagit beslut som underlättar praktik. Jag har tillsatt en ny generaldirektör för Arbetsförmedlingen och initierat en översyn av Arbetsförmedlingen för att deras insatser ska kunna vässas och bli ännu bättre för dem som behöver jobben allra mest. Jag har varit tydlig med att vi ska stärka arbetsgivarkontakterna.

Allt detta har jag gjort för att fler människor ska ha ett jobb att gå till.

Anf. 29 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det finns ganska många lediga jobb i Sverige. Faktum är att vakanstalen, måttet på hur många lediga jobb det finns, är högre i dag än vad det var före finanskrisen. Trots det är arbetslösheten två procentenheter högre. Arbetslösheten har alltså ökat trots att det faktiskt finns ganska många lediga jobb. Det här är en direkt effekt av regeringens nedprioritering av utbildning och nedprioritering av arbetsmarknadspolitiken.

Delar arbetsmarknadsministern finansministerns uppfattning att man bör känna oro för att arbetslösheten skulle falla alltför snabbt?

Anf. 30 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Över en kvarts miljon fler har alltså ett jobb att gå till. Men mer finns att göra för att jobben ska både bli fler och komma fler till del. För det krävs en politik som ger arbetsgivare möjligheter att anställa.

Socialdemokraterna ropar väldigt högt, men det ekar väldigt tomt. Man längtar helt enkelt tillbaka till en annan tid. Med Socialdemokraternas politiska förslag backar vi in i framtiden.

Det handlar om en politik där man vill höja bidragen till dem som inte jobbar. Det handlar om en platspolitik, precis som på den gamla Amstiden, och man lovar allt till alla. Man lägger dessutom fram förslag här i riksdagen som hotar jobben. Dessutom vill man inte berätta vem man ska göra allt detta med. Vill man göra det med Miljöpartiet och

Vänstern som vill höja skatter och lägga ännu tyngre bördor på företag och som dessutom vill att vi ska jobba mindre, som vill ha en ledighetslinje i stället för en arbetslinje?

Jag tror att det är dags för att väljarna, så här drygt fem månader före valet, ska få ett svar på med vem och vad, fru talman.

Prot. 2013/14:99
10 april

Frågestund

Svenska medborgare utlämnade till USA

Anf. 31 MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesminister Carl Bildt.

Våren 2012 lämnade två svenska medborgare Somalia och tog sig till Djibouti. Där togs de i förvar av myndigheterna, som under oklara former utlämnade dem till USA. Svenska regeringen har varit väldigt svävande kring vad den visste om utlämningen, men enligt dokument från UD fick UD i augusti 2012 reda på att svenskarna var fängslade i Djibouti. I november hände något som var mycket brådskande, och resten är överstruket på grund av sekretess.

Den 16 november meddelade UD Sveriges ambassad i Washington att de här personerna utlämnats till USA. Där hålls de häktade med maximala restriktioner åtalade för att ha anslutit sig till al-Shabab, som är en stridande fraktion i det somaliska inbördeskriget, och för vapenbrott.

Min fråga till utrikesministern är: Hur ställer sig regeringen till att USA tar sig jurisdiktion över svenskar som valt sida i ett inbördeskrig i ett tredje land utan några planer på att skada det landets mål?

Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Sverige har i det här fallet uppfyllt de konsulära åtaganden Sverige har gentemot de här två individerna. De står anklagade för brott i anslutning till att de uppenbarligen varit aktiva, vilket de medgett, i organisationen al-Shabab. Exakt vilka aktiviteter de har varit inblandade i varken kan eller ska vi bedöma. De blir uppenbarligen föremål för rättslig prövning i USA.

Vi har inte haft anledning att ha några synpunkter i övrigt i ärendet, men vi gav dem fullt ut det konsulära stöd och den konsulära hjälp som vi har skyldighet att ge och som vi också alltid ger.

Anf. 33 MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, utrikesministern!

Det brott som de här personerna anses ha begått leder till långa fängelsestraff i USA eftersom USA:s utrikesdepartement klassar al-Shabab som en terroristorganisation. Det finns dock enligt försvaret inget i förundersökningsmaterialet som tyder på att de ska ha planerat några attacker mot amerikanska mål. Till saken hör att det inte är ett brott i Sverige att ha samröre med al-Shabab och att svensk hovrätt i en dom fastställt att det inte finns något som visar att man per automatik avser att begå terrorbrott om man ansluter sig till al-Shabab.

Min fråga till Carl Bildt är: Vilka frågor har regeringen ställt till Djibouti och USA om utlämningsförfarandet med anledning av uppgifterna från svenskarnas advokater att de ännu inte fått ta del av dokumenten som visar hur utlämningsförfarandet gått till? Behöver svenska medbor-

gare utomlands vara oroliga för att de kan bli utlämnade, med medverkan från svenskt myndighetshåll, med anledning av något som inte är brott i Sverige?

Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag vill korrigera Mehmet Kaplan på en punkt. Det har inte varit någon medverkan från svensk myndighet i detta. Djibouti har förfarit, såvitt vi kan förstå, enligt internationella regler. Det finns ingen anledning att ha någon invändning mot det.

Mehmet Kaplan säger, och jag håller med om det, att det inte finns någon automatik så att bara för att man har varit med i al-Shabab är man skyldig till terrorism. Men det är skillnad på al-Shabab och Rädda Barnen, om jag uttrycker mig på det sättet. Det innebär att jag skulle uppmana svenska medborgare att icke engagera sig i en organisation som al-Shabab, vars verksamhet vi känner alltför väl.

Attacker mot skyddade objekt i Syrien

Anf. 35 ULRIK NILSSON (M):

Fru talman! Jag har också en fråga till utrikesminister Carl Bildt.

Vi hade i veckan en hearing i utrikesutskottets regi gällande situationen i Syrien. Där sade Röda Korsets representanter att de har sett ett ökat antal attacker på sjukhus, på sårade och på hälsovårdsinrättningar, vilket uppenbart är i strid med krigets lagar och internationell folkrätt. Om ingenting görs finns det risk att detta sätter normen för nästa konflikt och nästa krig.

Vad kan man då i en situation som i Syrien göra? Naturligtvis behövs det en politisk lösning totalt sett. Men finns det någonting vi kan göra innan dess för att statuera exempel så att vi inte sätter en ny standard där man kan ge sig på skyddade objekt som ambulanser, sårade och sjukhus eller för den delen diplomater och andra som behöver röra sig i området för att skapa kontakter och få information?

Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Det finns två delar i detta svar. Den första är att det dess värre är så att det mönster vi ser i inbördeskrig av den här naturen är att respekten för den internationella humanitära rätten lämnar åtskilligt övrigt att önska, milt uttryckt.

Den andra delen är att det är viktigt att vi är tydliga med vad som gäller. Vi arbetade mycket länge för att FN:s säkerhetsråd skulle ta en resolution om just den internationella humanitära rätten frikopplad från allt annat i den syriska konflikten. Efter sju sorger och åtta bedrövelser och alltför lång tid tog säkerhetsrådet resolution 2139 som mycket tydligt säger att den internationella humanitära rätten måste respekteras.

Det sker ännu inte på det sätt som vi vill och som vi har anledning att kräva, men vi har nu fått ett internationellt erkännande och ett internationellt krav. Då ska vi arbeta med all kraft i enlighet med det som säkerhetsrådet har beslutat.

Anf. 37 ULRİK NILSSON (M):

Fru talman! Då kan man ställa sig frågan: Finns det någonting vi kan göra i närtid, i alla fall för att dokumentera brotten, så att det finns en rimlig chans att förövarna åker fast? Kan man tänka sig satelliter, gps-mottagare eller film? Tekniken finns tillgänglig.

Skulle Sverige kunna medverka till att tillsammans med andra länder försöka dokumentera dessa brott så att de faktiskt blir vad de är, nämligen brott mot mänskligheten?

Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Det sker. Det finns internationella frivilligorganisationer som ägnar sig åt att försöka dokumentera så mycket som möjligt. Sverige tillhör bidragsgivarna till denna verksamhet.

Det finns rikliga möjligheter att göra detta i olika sammanhang. Mycket av det här dokumenteras på sociala medier. Sedan kan det vara svårt att föra detta exakt till att säga vem som har ansvar för vilket övergrepp. Men det är alldeles rätt: Det är viktigt att vi dokumenterar så mycket som möjligt, och Sverige stöder den verksamhet som sker i detta avseende.

A-kassan

Anf. 39 MATTIAS KARLSSON (SD):

Fru talman! När den borgerliga regeringen tillträdde fattade den snabbt flera beslut som allvarligt försämrade villkoren i a-kassan. Regeringens teoretiska grund för försämringarna var att de skulle bidra till ökad sysselsättning, stärkta statsfinanser och en mer återhållsam löneutveckling.

Dessa tänkta positiva effekter har dock uteblivit nästan helt. I stället ser vi i dag en a-kassa i förfall. Hundratusentals personer har lämnat a-kassan och står i dag helt utan skydd i händelse av arbetslöshet. Kostnaderna har i många fall vältrats över på kommunerna genom att allt fler arbetslösa tvingas leva på försörjningsstöd.

De som fortfarande är kvar i a-kassan får ut en allt lägre andel av sin tidigare inkomst. I dagarna visade Akademikerförbundet i en rapport att ersättningen i a-kassan numera i många fall är lägre än försörjningsstödet. Forskningen talar för att den försvagade a-kassan bidrar till att förvärra problemen med bristande matchning på arbetsmarknaden.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga arbetsmarknadsministern om regeringen är beredd att ompröva sina tidigare ställningstaganden när det gäller a-kassan.

Anf. 40 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar Mattias Karlsson för frågan. Att 250 000 fler har ett jobb att gå till är ingen slump. Det har inte skett per automatik, utan det har skett på grund av tydlig jobbpolitik – en jobbpolitik med en stark arbetslinje. I detta har det handlat om att göra det mer lönsamt att arbeta. Det har handlat om att se till att de människor som har arbetsförmåga också finns i arbetskraften.

En viktig del av detta var just det vi gjorde med a-kassan. Det är ingen evig försäkring, utan en omställningsförsäkring mellan två jobb. Det vi gör framåt är att prioritera det som leder till fler jobb och till att de som står längst bort också ska få ta del av de jobben. Därför är inte prioriteten för regeringen just nu att höja taket i a-kassan utan att fortsätta på den väg som är tydlig, nämligen att jobben ska bli fler.

Anf. 41 MATTIAS KARLSSON (SD):

Fru talman! Jag ifrågasätter starkt påståendet att jobben skulle ha blivit fler genom att regeringen har försämrat a-kassan. Alla kan göra fel, men när det inte blir som man har tänkt sig måste man också vara beredd att ompröva sina tidigare ställningstaganden.

Nyligen visade en granskning från Riksrevisionen att regeringens försämring av a-kassan för deltidsarbetare har lett till att många deltidsarbetare, oftast de med svag förankring på arbetsmarknaden, har tvingats säga upp sig helt från sina deltidsarbeten och i stället övergå i heltidsarbetslöshet för att kunna klara sin försörjning.

Anser ministern att detta är förenligt med den så kallade arbetslinjen?

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! A-kassan är en omställningsförsäkring mellan två jobb. Det vi såg tidigare, när det inte fanns någon deltidsbegränsning, var just att många personer – särskilt i offentlig sektor – arbetade en viss deltid och stämplade upp år ut och år in. För att förhindra detta införde vi deltidsbegränsningen. Grunden är att man ska söka jobb på heltid.

Frågan ses också över i Socialförsäkringsutredningen, som har att ta ställning till om det behöver göras ytterligare förändringar. Men regeringen är klar och tydlig: Det viktigaste vi har att göra fortsättningsvis är det som vi har gjort, nämligen att se till att jobben växer fram ute hos arbetsgivarna runt om i Sverige. De som är arbetslösa i dag och behöver ett jobb att gå till ska veta att jobben blir fler och att de har ökade chanser att ha ett jobb att gå till. Då är inte nivån på a-kassan det viktigaste, utan nivån på antalet jobb som finns på arbetsmarknaden.

Yttrandefriheten i Turkiet

Anf. 43 JACOB JOHNSON (V):

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesminister Bildt. Utrikesministern är känd för sin förkärlek till sociala medier, till exempel Twitter, samtidigt som han är en av EU:s främsta förespråkare för Turkiets medlemskap i unionen.

Nu verkar inte direkt Turkiets premiärminister Erdogan ha samma förkärlek för Twitter som utrikesministern. Erdogan lät blockera både Twitter och Youtube strax före lokalvalen i Turkiet för några veckor sedan. Turkiet älskar inte heller direkt undersökande journalistik i traditionella medier, utan landet har länge haft ett icke smickrande världsrekord i fängslade journalister.

Hur går detta ihop, utrikesministern? Är det inte som DN:s ledarskribent Peter Wolodarski skrev för några dagar sedan – dags för Sverige att tala klarspråk om Turkiet?

Prot. 2013/14:99
10 april

Frågestund

Anf. 44 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Det är rätt att både den turkiska premiärministern Erdogan och jag har starka känslor vad gäller sociala medier, och dessa känslor råkar vara motsatta.

Jag tillhör dem som var allra tydligast när det gäller det som inträffade med nedstängningen av Twitter, framför allt. Youtube är en delvis annan historia, som vi har kritiserat tidigare. Det fick också skarp kritik från EU, och vi lyckades få det hela hävt inom loppet av några dagar.

Den legala situation som råder i Turkiet i denna del är dock inte tillfredsställande. Det understryker ytterligare behovet av EU-integrationsprocessen. Där förbereds nu den översynsrapport där vi granskar olika delar av reformer och frånvaron av reformer i Turkiet för att skapa underlag för de förhandlingar som är nödvändiga för att åstadkomma förbättringar också på detta område i Turkiet.

Anf. 45 JACOB JOHNSON (V):

Fru talman! Det är inte bara inom området yttrandefrihet som jag anser att Sverige måste tala klarspråk med Turkiet. Det gäller också i högsta grad massarresteringar och de fängslanden av kurdiska politiker och människorättsföreträdare som har skett inom ramen för de så kallade KCK-processerna.

Detta är fängslanden som började för på dagen fem år sedan nu på måndag efter de lokalval som då ägde rum. Tusentals folkvalda politiker har fängslats och sitter fortfarande fängslade. Trots att de inte har blivit dömda har de redan blivit straffade med fem års frihetsberövande. En av dem är människorättsaktivisten Muharrem Erbey, som fängslades strax efter sitt besök i denna riksdag hösten 2009.

När, utrikesministern, tänker den svenska regeringen göra klart för Turkiet att massfängslandena i KCK-rättegångarna är helt oacceptabla med tanke på såväl Köpenhamnskriterierna som Europakonventionen för mänskliga rättigheter och kräva att de folkvalda politikerna frigges?

Anf. 46 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Det är en oerhört viktig del av det som sker i Turkiet att man kan komma till rätta med detta. Ett av de positiva dragen i den besvärliga och föga upplyftande situation som den turkiska inrikespolitiken är för ögonblicket är att lokalvalen har gett en möjlighet att fortsätta med den kurdiska fredsprocessen. Det fanns åtskilliga som ville stoppa och ifrågasätta den.

Jag tror att det nu finns ett mandat att fortsätta den. Jag hoppas det, och jag har haft samtal i den riktningen med turkiska regeringsföreträdare. En del i det som måste komma till stånd för att fredsprocessen verkligen ska ge resultat är en mycket omfattande amnesti som även omfattar namn som går långt över dem som togs upp av frågeställaren.

Frågestund

Anf. 47 FREDRIK MALM (FP):

Fru talman! Också jag har en fråga till utrikesminister Carl Bildt. Den rör situationen i Venezuela.

Den socialistiska regimen där blir alltmer auktoritär, och landet är mycket våldsamt. Det har varit stora protester under två månaders tid. Man har fängslat borgmästare. Tiotals människor har dödats. Parlamentariker har ingen möjlighet att komma till jobbet om de är kritiska mot landets nye president Nicolás Maduro.

Detta har hamnat i mycket stor medieskugga, inte minst i Europa med tanke på det som händer i Ukraina. Vi vet att Europas framtid delvis avgörs av vad som händer i Ukraina. Men Latinamerikas framtid avgörs delvis av vad som händer i Venezuela. Nu när det är närmast fullständigt High Chaparral i landet och när man har dessa rödsdjortor och olika typer av paramilitära grupper kopplade till regimen som trakasserar människor, hotar med våld och så vidare är situationen mycket allvarlig.

Min fråga till utrikesministern är: Kommer det tydliga ställningstaganden från EU nu, alltså mer än som har kommit hittills?

Anf. 48 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag delar i allt väsentligt Fredrik Malms bedömning av utvecklingen i Venezuela plus det faktum att detta har hamnat i medieskugga på grund av att vi har andra problem som ligger oss lite närmare för ögonblicket. Men det som har skett under de senaste två månaderna är oerhört allvarligt. Man har arresterat oppositionsledaren, man fråntar riksdagsledamöter deras mandat, man inskränker både nationella och internationella mediers frihet, man arresterar ett stort antal demonstranter och ett antal har dödats i de sammanstötningar som sker.

Vi, det vill säga Europeiska unionen, har gjort tydliga uttalanden genom Catherine Ashton och klargjort vår inställning till detta. Jag kan försäkra Fredrik Malm om att vi kommer att påminna Catherine Ashton om vikten av fortsatt uppmärksamhet och en tydlig europeisk röst om de övergrepp som nu sker i Venezuela.

Anf. 49 FREDRIK MALM (FP):

Fru talman! Det är glädjande att höra detta. Ashtons uttalande har varit viktigt. Det har också kommit ett uttalande i slutet av februari från Europaparlamentet. Men frågan har fortfarande inte varit uppe till exempel på FAC, utrikesrådet.

Situationen i Venezuela blir nu värre och värre, delvis till följd av att den tidigare presidenten Hugo Chávez, som byggde upp den mer diktatoriska maktapparaten, har avlidit och att hans efterträdare inte har samma karisma, styrka och kraft att samla människor. Det tycks han nu kompensera genom en ökad repression mot människor. I tangentens riktning ligger att landet dras alltmer in i kaos.

Jag vill bara ge utrikesministern ett medskick om hur viktigt det är med tydliga politiska ställningstaganden, att det kommer fler sådana, att de kommer regelbundet och att det finns en enighet i EU-kretsen om detta för att man möjligen en aning ska kunna påverka det socialistiska styret i Venezuela att förändra sitt beteende.

Anf. 50 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag är alldeles övertygad om att det föreligger enighet inom Europeiska unionen om detta. Catherine Ashton har gjort en serie uttalanden.

Men Fredrik Malm har också rätt i påpekandet att vi inte har haft detta uppe på våra möten på utrikesministernivå och att vi inte har haft formella slutsatser från utrikesministermöten. Fortsätter detta finns det skäl att göra det. Jag tar därför gärna med mig det medskick jag fick från Fredrik Malm i denna viktiga och alltför lite uppmärksammade frågan.

Bostadsbristen

Anf. 51 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag har en fråga till bostadsministern. Även om Sverige är ett bra land håller någonting på att gå sönder. Vi har massarbetslöshet, men vi har också en bostadskris, en bostadsbrist. Unga människor kan inte flytta hemifrån, de kan inte flytta för att studera och de kan inte söka några jobb som inte finns.

Sedan den moderatledda regeringen tillträdde 2006 har byggandet minskat med hela 74 procent. Stefan Attefall har inte varit bostadsminister hela den tiden, men sedan han tillträdde för tre och ett halvt år sedan har han tillsatt inte mindre än 65 olika bostadsutredningar.

Men det visar sig att utredningar inte löser problemen. När tänker bostadsministern gå från ord till handling?

Anf. 52 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Jag delar helt beskrivningen av den allvarliga bostadsbristen. Den är speciellt allvarlig i våra storstäder, särskilt när vi har många fler unga människor nu än för kanske tio år sedan. Vi har också en befolkningsökning som gör att vi måste bygga fler bostäder.

De siffror som Monica Green redovisade stämmer inte. De är plockade från den värsta finanskrisens avgrunder. I dag byggs det ungefär 31 000 bostäder i Sverige enligt preliminära siffror från SCB för 2013. Det är en ökning med 46 procent, och kurvan fortsätter uppåt.

De 65 utredningar och myndighetsuppdrag som Monica Green hänvisade till har lett till 112 skarpa lagförslag, och många av dem ligger just nu på riksdagens bord. Många av dem har Socialdemokraterna ojat sig över eller ibland till och med yrkat avslag på tillsammans med vänsterpartister och miljöpartister i en salig röra. Det är ganska mycket ojämt över att förslagen är för många, går för snabbt och liknande. Jag föreslår att man konstruktivt röstar ja till förslagen. Då kommer vi att råda bot på många av de problem som Monica Green pekar på.

Anf. 53 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Det är bra att vi är överens om att det är en bostadsbrist. Det är inte bara i storstäderna, Stefan Attefall, utan det är faktiskt ett problem över i stort sett hela landet.

Även om Stefan Attefall nu säger att dessa 65 utredningar verkligen har lett till skarpa förslag är det fortfarande en bostadsbrist och ett stort

problem för unga människor, och för den delen också för andra människor som inte kan flytta någonstans för att de inte får tag på en bostad.

Ni har i stort sett valt att lita på att marknaden och marknadskrafterna ska lösa problemen. När det gäller arbetslösheten väljer ni att göra de arbetslösa fattigare för att ni tror att det ska bli fler jobb. Men när det gäller bostäder tror ni att marknaden ska göra bostäderna så dyra att folk inte ska efterfråga dem. Det är väl den principen som ni har tagit till?

Det skulle behövas en nationell bostadspolitik där man från politiskt håll tar tag i saken och säger att man nu ska se till att det faktiskt börjar byggas på allvar.

Anf. 54 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Problemen vi brottas med beror på 20 år av lågt bostadsbyggande. Dessa problem får nog Socialdemokraterna också ta en del av ansvaret för.

Vi har reformerat hyressättningsystem, allmännyttan och andrahandsuthyrning, vi har sänkt fastighetsavgiften, vi har gjort de 15 första åren helt fria från fastighetsavgift och vi har levererat 112 skarpa lagförslag. Vi har även förenklat planprocessen och infört enkla regler för att bygga små lägenheter. Det finns förslag om en rad olika åtgärder på riksdagens bord. En större reformagenda än vad vi har för närvarande har riksdagen inte sett på årtionden.

En god uppmaning till Monica Green är: Läs de propositioner som ligger på riksdagens bord. Då blir frågeställningen nästa gång kanske något mer insiktsfull.

Nuonaffären och förtroendet för Maud Olofsson

Anf. 55 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till Peter Norman.

Nuonaffären har varit mycket uppmärksammat. Vi har hittills förloerat 30 miljarder genom den affären, och nu har det också framkommit ett hemligt avtal värt 80 miljarder för investeringar i Holland mot att Vattenfall skulle köpa Nuon.

Det är mycket viktigt att vi kommer till botten med vad som egentligen har hänt i denna affär. Det är det som konstitutionsutskottet här i riksdagen nu arbetar med.

Problemet är att Maud Olofsson, som ändå var näringsminister när denna affär godkändes, inte vill komma till konstitutionsutskottet. Det handlar inte om hennes eller någons annans skuld i detta, utan det handlar om det faktum att hon faktiskt inte vill gå dit. Det är inte olagligt, men det är ändå allvarligt.

Jag har följande fråga: Är det lämpligt att hon sitter i LKAB:s styrelse efter detta? De har stämma den 29 april. Borde man inte hitta någon annan företrädare?

Anf. 56 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Jag delar Hillevi Larssons synpunkt att det är viktigt att man kommer till rätta med det som har hänt i Nuonaffären. Vi har ett

konstitutionsutskott för att reda ut detta. De börjar sin utfrågning om detta nästa vecka och har redan börjat med sitt pappersarbete.

Jag tycker också att det är viktigt och bra att alla som blir kallade kommer till KU. Det vore märkligt att ha en regel om att man ska tvångshämta folk till KU. För att undvika det är den enda rimliga lösningen att alla som blir kallade kommer dit. Därför beklagar jag att Maud Olofsson inte kommer till KU.

Jag ser dock inte att detta skulle diskvalificera Maud Olofsson för hennes insatser som styrelseledamot i LKAB där hon har gjort förtjänstfulla insatser under den ganska korta tid som hon har varit där. Hon är en väldigt uppskattad medlem i styrelsen, och jag tycker att hon gör ett bra jobb.

Anf. 57 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Loppet är inte kört än. Det finns möjlighet för Maud Olofsson att ändra sig. Jag vet att det har förts samtal mellan konstitutionsutskottets ordförande Peter Eriksson och Maud Olofsson. Man skulle kanske till och med kunna använda detta med LKAB i dessa diskussioner, det vill säga att om hon kommer till KU kan hon sitta kvar i LKAB:s styrelse, annars inte. Det är ändå mycket allvarligt att hon inte dyker upp.

Det har hänt bara en enda gång tidigare att ett tidigare statsråd inte har kommit till KU. I det fallet tror jag att det var en biträdande justitie-minister.

Riksdagen är ändå Sveriges högsta beslutande organ. Därför är det viktigt att statsråd, men även tidigare statsråd, visar respekt för riksdagen och att vi kommer till botten med vad som egentligen hände under denna affär, så att vi kan lära någonting för framtiden. Därför tycker jag att regeringen ändå bör överväga en diskussion med Maud Olofsson både när det gäller att komma till KU och när det gäller LKAB:s styrelse.

Anf. 58 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Jag kan hålla med om i princip allt Hillevi Larsson säger. Inte bara jag utan också andra statsråd har kommenterat Maud Olofssons frånvaro i KU. Vi har beklagat detta och tyckt att det hade varit bättre om hon varit där. Det är ingen hemlighet att jag och andra tycker detta.

Jag tror dock att vi hamnar i en märklig ordning om vi villkorar en styrelseplats i ett statligt bolag mot ett visst beteende. Jag tycker att man ska förtjäna en styrelseplats på grund av en helhetsbedömning, och jag tycker att Maud Olofsson väl uppfyller denna helhetsbedömning och kan ha en plats i LKAB:s styrelse – även om jag med råge delar Hillevi Larssons uppfattning att det hade varit bättre om hon hade kommit till KU.

Arbetsmarknaden för unga

Anf. 59 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Min fråga går till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson.

I fredags var jag ute på ett av mina många besök hos jobbskapare runt om i landet. Den här gången var jag hos en som har rätt många ungdomar anställda. Det är vanligt att de kommer från skolan och att det är första

arbetsplatsen. En del väljer att vara kvar och jobba där länge, men andra går vidare till antingen högre utbildning eller andra arbeten.

Det arbetsgivaren kunde beskriva för mig var att han i nuläget, på grund av osäkerheten kopplat till vad oppositionspartierna säger när det gäller sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga och restaurangmom- sen, har avstått från att anställa de ytterligare två personer han egentligen skulle behöva. Skulle olyckan vara framme i höst och det blir ett rege- ringsskifte kan han konstatera att det är ytterligare fyra arbeten som för- svinner.

Det här är någonting man möter på många ställen, och jag skulle vilja höra vad arbetsmarknadsministern säger – hur kommer det att påverka situationen för ungdomars arbetsmarknad?

Anf. 60 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-
SON (M):

Fru talman! Jag tackar Annika Qarllsson för frågan.

Politik spelar roll. Politik gör skillnad. Precis som Annika Qarllsson är jag ute och möter väldigt många arbetsgivare i olika branscher, och jag hör ofta vittnesmål om vad den sänkta arbetsgivaravgiften för unga har gjort – nämligen gett många unga nya jobb. IFAU stärker detta i sin utvärdering; de säger att det ger uppåt 10 000 nya jobb. Självklart spelar det roll att vi har sänkt kostnaden för att anställa unga.

Det är också därför det är så viktigt att vi får fortsätta med det vi vill göra framöver, det vill säga sänka också för dem under 23 år ytterligare. Det är nämligen särskilt de som har svårt att komma in. Vi har många verktyg i vår verktygslåda för att fler unga ska ha ett jobb att gå till, men den sänkta arbetsgivaravgiften är ett av många viktiga verktyg.

Anf. 61 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Det pågår nu ett arbete i socialförsäkringsutskottet där vi har lagt fram förslag om att gå från en halverad arbetsgivaravgift till en tredjedels arbetsgivaravgift för unga. Det gäller alltså det första steget in på arbetsmarknaden, direkt efter gymnasiet.

Det finns tecken som tyder på att det kommer att bli en gemensam opposition där socialdemokrater, vänsterpartister, miljöpartister och sverigedemokrater motsätter sig förslaget och inte vill gå med på att göra det ännu billigare att faktiskt anställa de här unga personerna. På vilket sätt ser du att den åtgärden redan nu stramar upp en arbetsmarknad?

En sak är nämligen vad som händer efter att vi vet om man byter eller om vi får vara kvar i regeringsställning, men vad händer redan nu med många personer som tar beslutet att de inte vågar anställa nu när de ändå ser att hjulen faktiskt börjar rulla? Där jag var i fredags var *ett* ställe, men det handlar ju om många jobb runt om i landet.

Anf. 62 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-
SON (M):

Fru talman! Som jag sade spelar politik roll, och den sänkta arbetsgi- varavgiften har gett väldigt många jobb till unga. Det är unga som annars hade varit i utanförskap och arbetslöshet, och kostnaden för det tror jag att man ska fundera på om man nu vill se någonting annat.

Det riksdagen nu diskuterar bekymrar mig, för det här handlar inte om prestige för mig – det handlar om politik. För mig handlar det inte om att regeringen skulle vinna eller förlora en omröstning, utan frågan handlar om att Sveriges unga vinner eller förlorar. Det här påverkar nämligen deras jobb.

Tillgången till specialiserad cancervård

Anf. 63 LARS GUSTAFSSON (KD):

Fru talman! Jag har en fråga till socialministern.

För en mandatperiod sedan gjorde Riksrevisionen en utredning där de tittade på vården i Sverige. Den var också kopplad till sjukförsäkringen, för de kunde se att man i vissa landsting var sjuk mycket längre än i andra landsting. I ett landsting i norra Sverige hade man till exempel betydligt längre läkeprocess för ett brutet ben än vad man hade för motsvarande åkomma i en annan del av landet.

Man sade att skillnaden inte kunde förklaras med landstingens situation utan att det måste vara någonting fel. Det skapade köer, och det skapade längre sjukskrivningar. Sammantaget kan det inte heller vara rättvist att människor får ojämlig vård. På så vis kan man säga att landet hade glidit isär när det gäller vården.

Nu vet jag att regeringen nyligen har kommit med ett förslag om en ny strategi när det gäller specialiserad cancervård. Den ska fördelas över landet så att alla ska kunna få tillgång till den, men man har valt att lokalisera den på speciella ställen. Då undrar jag hur ministern har tänkt sig att detta skulle kunna distribueras över landet, hur det kommer att se ut och hur det kommer att öka tillgängligheten?

Anf. 64 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Det är en väldigt viktig fråga Lars Gustafsson tar upp. Den handlar om jämlik vård – att vi ska kunna få vård på lika villkor vare sig vi bor i Ystad eller Haparanda och vad vi än befinner oss i. Genom de mätningar vi gör av kvalitet ser vi i dag ganska stora skillnader mellan landsting och även inom landsting. Det är naturligtvis oerhört angeläget att höja lägstanivån och säkerställa att vi erbjuder vård av bästa möjliga kvalitet överallt i Sverige.

En del av det här handlar om tillgängligheten, och där har regeringen gjort mycket när det handlar om att korta köer och minska väntetider. Det är viktigt för människor. En annan del handlar om kvalitetsåtgärder när det gäller de mest sjuka äldre, och där har regeringen gjort mycket – vi har satsat stora pengar för att höja nivån.

Ytterligare ett område handlar om cancervården, vilket jag ska återkomma till.

Anf. 65 LARS GUSTAFSSON (KD):

Fru talman! Det är ju så att sjukvården har den fantastiskt glädjande utvecklingen att vi kan göra mer och mer bättre och bättre. Vi lever betydligt längre; på en tjuugoårsperiod har vi blivit i snitt två år äldre i Sverige, och vi har fler friska år. Samtidigt är det, när vi kan göra mer, en

utmaning hur vi ska kunna finansiera det och hur vi ska optimera den vård vi ger till de här personerna.

Det påverkar även sysselsättningen att man snabbt kan komma tillbaka till arbete. Det är inte heller bra för människans mentala hälsa att vara borta för länge. Vi har alltså ett stort paket med åtgärder, men jag menar att det är viktigt att vi har det över hela landet och inte bara i de landsting som råkar ligga nära specialistvården. Hela landet ska kunna få del av detta.

Anf. 66 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! För att åstadkomma en jämn och hög kvalitet när det gäller viss vård som rör sjukdomar som drabbar ett fåtal personer fordras det att vi koncentrerar resurserna till färre platser. Det kan innebära att människor får åka lite längre, men vi vet att människors beredvillighet att flytta sig är stor om de får en bättre vård.

Det säger också sig självt att man om man utför vissa moment inom sjukvården ett fåtal gånger inte når samma högklassiga kvalitet som om man utför momenten väldigt ofta. Därför är en koncentration på vissa områden angelägen. När det sedan gäller större volymer ska det självklart kunna erbjudas överallt i hela Sverige. En av regeringens allra viktigaste målsättningar för hälso- och sjukvården är just det Lars Gustafsson tar upp, nämligen att säkerställa att vi har en jämlik vård för alla människor i hela landet och att den vården ges med hög kvalitet och god tillgänglighet.

Arbetsmiljön vid vägarbeten

Anf. 67 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! Jag vänder mig också till socialminister Göran Hägglund. Det gäller kanske inte hans ansvarsområde i första hand, men han får ändå leva med konsekvenserna. Det har att göra med arbetsmiljön på våra vägar i samband med vägarbeten.

Vi har i veckan kunnat läsa att man i Danmark har tagit ett beslut som innebär att hastighetsböterna för dem som kör för fort förbi skyltade vägarbeten fördubblas lagom till påskhelgen. Samtidigt sänks fartgränsen för återkallande av körkort vid dessa vägsträckor. Vi vet att de som jobbar ute på våra vägar har en problematisk arbetssituation – bilar kör för fort, och det händer tyvärr olyckor. Jag undrar därför om socialministern vet om något motsvarande är på gång för att vi ska komma till rätta med problemet.

Anf. 68 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Det är en intressant fråga, och det raka svaret är: Nej, jag vet inte om det pågår diskussioner just när det gäller att vid vissa tidpunkter sätta ned hastigheten.

Det Krister Örnfjäder tar upp är dock ett betydande problem, och det har varit ett problem under decennier att människor som arbetar i den utsatta situation trafikerade vägar innebär är utsatta för stora risker. Vi som trafikanter tar alltför sällan de hänsyn som krävs för att säkerställa att de här människorna arbetar i en trygg arbetsmiljö.

Därför är det angeläget att det finns tuffa regler, att de följs upp, att polisen gör hastighetskontroller och sätter dit dem som slarvar med hastigheten, för vår väg bana kan under vissa omständigheter också vara andra människors arbetsmiljö. Kostnaderna för att man som trafikant gör fel är förstås oerhört höga.

Anf. 69 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! Då tolkar jag socialministerns svar som att han gärna tar med sig frågan till ansvarig minister och att regeringen tillsammans kommer fram med ett förslag som går i den riktning som det Danmark nu har lyckats leverera.

Anf. 70 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Jag kan föra med mig frågan till ansvarig minister.

Frågan om trafikolyckor i samband med vägarbeten är och har varit ett stort bekymmer under många år. Det har vidtagits många åtgärder och gjorts stora informationsinsatser. Vi som trafikanter har ett väldigt stort ansvar för att göra rätt.

Det finns skäl att fundera på vad man ytterligare kan göra för att skydda dem som arbetar för att göra våra vägar säkrare. Regeringen gör nu stora satsningar på infrastrukturområdet för de kommande åren, 522 miljarder kronor, där mycket går ut på att separera mötande trafik. Därmed kommer vi inte bara att få möjlighet till snabbare transporter, bättre transporter och större arbetsmarknadsregioner, utan vi kommer också att få en säkrare trafik. Under tiden som omställningen sker måste det vara säkert för dem som arbetar vid våra vägar.

Arbeten för personer med funktionsnedsättning

Anf. 71 PENILLA GUNTHER (KD):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson.

Vi är många som är angelägna om att det ska skapas fler arbeten i Sverige. Om det råder ingen tvekan. De som har svårast att få arbete är personer med någon form av arbetshinder, till exempel funktionsnedsättningar. Man räknar med att ungefär en fjärdedel av alla som är inskrivna på Arbetsförmedlingen har någon form av funktionsnedsättning.

Det är självklart så att vi behöver få med oss arbetsmarknadens parter än mer för att kunna lösa behovet av praktik, arbetsträningsplatser och reella arbeten. Jag är lite nyfiken på vad ministern har i rockärmen i form av ytterligare insatser också för att offentliga verksamheter ska kunna anställa fler med funktionsnedsättningar.

Anf. 72 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar Penilla Gunther för frågan.

De senaste rapporterna om arbetsmarknadsläget för människor som har funktionshinder och nedsatt arbetsförmåga visar på en positiv trend. Sysselsättningen för den gruppen har ökat mer än för befolkningen i snitt

de senaste åren, men fortfarande ligger den långt under genomsnittet. Här finns betydligt mer att göra.

Ett arbete handlar om så många saker. Det handlar om egenförsörjning och att finna en plats där man kan bidra och bistå med den arbetsförmåga och den kompetens man har. Då är det viktigt att dessa personer får det stöd som de behöver för att kunna komma vidare. Vi har till exempel stärkt SIUS-handläggarnas roll. Det handlar mycket om det arbete som görs ute på arbetsförmedlingarna som att jobba mot arbetsgivare, att vara ute och samtala och vara den brobyggare som så väl behövs om man inte har det nätverket.

Anf. 73 PENILLA GUNTHER (KD):

Fru talman! En metod som jag vet att ministern är väl förtrogen med är arbetsintegrerande sociala företag, som har visat sig vara väldigt bra för människor med olika funktionsnedsättningar och andra typer av arbetshinder.

Regeringen lade fram en handlingsplan för detta 2009. Det är många som nu efterfrågar en uppföljning av den, som en del i förbättringen av de här personernas möjligheter, tillsammans med alla andra typer av åtgärder från Arbetsförmedlingens sida. Jag undrar om det är någon förnyelse av handlingsplanen på gång.

Anf. 74 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag delar Penillas bild att sociala företag för många är en bra väg in till arbetsmarknaden. De leder ofta till jobb direkt, det vill säga att man har ett jobb i företaget. Man får också vara med och fatta beslut, ta ansvar och utveckla en affärsidé. Vi behöver se fler sociala företag i Sverige.

Vi ska följa upp den handlingsplan vi har och se hur vi ska gå vidare med den.

Den andra frågan handlade också om offentliga arbetsgivare. Som jag alltid säger växer jobben fram ute hos arbetsgivarna. Man kan själv eller tillsammans med andra starta ett företag inom ett socialt företag, eller så finns jobben där hos arbetsgivarna. Hur kan vi få fler arbetsgivare att öppna sina dörrar?

Den här regeringen har lagt enormt många nya verktyg i verktygslådan för att sänka trösklar så att fler ska kunna komma in på arbetsmarknaden. Verktygen måste också användas av arbetsgivarna. Här har vi en gemensam uppgift. Arbetsförmedlingen har en mycket tydlig uppgift att se till att alla får plats på arbetsmarknaden.

Systemet med gode män

Anf. 75 JESSICA POLFJÄRD (M):

Fru talman! Jag hade förberett en fråga till arbetsmarknadsministern, men i dag har jag hjärtat fyllt av en annan fråga som jag tänker ställa till socialminister Göran Hägglund.

Sveriges Televisions *Tvärsnytt* har uppmärksammat ett fall. Det gäller en kvinna som har hamnat i onåd efter att hennes gode man har av-

stått från att betala hennes räkningar och att göra det som har ingått i hans åtagande. Kvinnan har hamnat i en väldigt besvärlig situation. Elen har stängts av, och hon har inga pengar till mat och andra basala behov.

Jag skulle vilja fråga Göran Hägglund vad regeringen kan göra för att hjälpa de här människorna som är utsatta redan från början, så att de ska kunna lita på gode män, och ha ett system som är funktionellt och rätts-säkert.

Anf. 76 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Först måste jag säga att jag inte har sett det här inslaget och inte riktigt vet vad som ligger bakom.

Allmänt sett kan personer som behöver ett särskilt skydd under vissa omständigheter få gode män. De har ett otroligt stort ansvar att säkerställa att de personer som de är satta att hjälpa och stödja får bästa möjliga service. Det är förstås extremt olyckligt om det är personer som sviker det förtroende som de har fått av det offentliga och samhället.

Det här är naturligtvis i det korta perspektivet inte en fråga för regeringen, utan det är en fråga för socialförvaltningen i den kommun där personen bor. Utifrån denna korta beskrivning kan jag säga att socialtjänsten enligt lagstiftningen har ett tydligt ansvar att träda in och säkerställa att personen kan ha tillgång till sitt boende, till el, vatten och allt annat som fordras för det dagliga livet.

Anf. 77 JESSICA POLFJÄRD (M):

Fru talman! Regeringen kom ju i propositionen med ett förslag om gode män som stärker skyddet, bland annat att göra bakgrundskontroller av gode män. Men kvarstår gör frågan hur vi kan rekrytera fler som vill ställa upp och på så sätt rädda det system som vi har kommit överens om att vi ska ha.

Anf. 78 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Regeringen vill göra regelverket tydligare och naturligtvis uppmuntra fler personer att ställa upp som gode män. Det kommer inte att hjälpa i den akuta situationen, utan där är det kommunen som i första hand har ansvaret.

Jag tror att institutionen gode män är ganska obekant för de allra flesta i vårt land. Men vi vet att de spelar en väldigt stor roll för stora grupper och för enskilda personer. Därför är det angeläget att vi förmår rekrytera personer som är beredda att ställa tid och kraft till förfogande för denna ansvarsfulla uppgift och naturligtvis också att vi har en kontroll som säkerställer, så långt det över huvud taget går, att de klarar av att fullfölja uppgiften. Gör de inte det är det ett svek inte bara mot det uppdrag de har utan också mot en enskild person som hamnar i en väldigt svår knipa när det brister på det här området.

Hinder för demokrati i Turkiet

Anf. 79 YILMAZ KERIMO (S):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till utrikesminister Carl Bildt. Den gäller också Turkiet.

Det händer mycket i Turkiet nu. Utvecklingen i Turkiet de senaste åren har inte varit bra. När Turkiet blev kandidatland till EU blev det många positiva reformer, men det har avstannat och nu går man tillbaka. Mycket händer.

I samband med den senaste korruptionsskandalen i Turkiet, den 17 december, fick ministrar avgå. I stället för att gå vidare med utredningen väljer Erdogan att avsätta de poliser och åklagare som har uppdagat korruptionen. I Geziparken greps ungdomar som sedan fängslades och torterades. Det var mycket polisvåld. Och som nämnts här tidigare stängdes twitter och youtube ned.

Inte minst har det framkommit att det förekom mycket fusk i valet den 30 mars. I 35 städer var det strömavbrott när man skulle räkna rösterna. I sju städer ska valet nu göras om.

Detta passar inte i en demokrati. Vad tycker ministern om detta?

Anf. 80 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Det var inte alldeles solklart för mig vad frågan handlade om. Men låt mig upprepa det jag sade tidigare om att det understryker vikten av EU-processen så att vi kan gå vidare och förhandla en hel del av de sakerna med Turkiet som det handlar om.

Vad gäller den demokratiska valprocessen finns det ett antal överklaganden som man nu behandlar. Jag var i Turkiet häromdagen och diskuterade detta med ett antal oberoende bedömare, och de gjorde bedömningen att detta inte var det avgörande problemet just nu. Det finns en hel del andra problem och stora strategiska uppgifter som Turkiet måste ta itu med. Den kurdiska fredsprocessen hör till det allra viktigaste i sammanhanget, och här är det viktigt att vi kan hjälpa till genom EU-processen, som är den stadga som reformprocessen i Turkiet behöver.

Anf. 81 YILMAZ KERIMO (S):

Fru talman! Precis som utrikesministern vill jag se Turkiet som medlem i EU. Problemet är att Turkiet först måste uppfylla demokratikriteriet.

I Ağrıprovinsen i sydöstra Turkiet vann BDP. Rösterna har räknats 13 gånger, och nu har resultatet ogiltigförklarats för att de inte vann. Det blir nyval den 1 juni.

I ett land som vill platsa i EU kan detta inte vara acceptabelt. Utrikesministern måste kanske agera starkare och inte bara prata. Det här kan inte accepteras. Demokratien måste respekteras som i ett EU-land.

Vad avser utrikesministern göra för att klargöra att detta är oacceptabelt och för att Turkiet ska bli medlem i EU?

Anf. 82 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag kan inte detaljerna om just den valkrets som är föremål för omval. Men det faktum att det blir omval är positivt, för det innebär att det är blir en process som sorterar ut oklarheter. Sådant har, utan att göra några jämförelser i övrigt, även förekommit i Sverige. Vi har fått överklaganden och gjort omval i vissa delar. Den delen tycker jag inte är något av de mer allvarliga som vi har vad gäller utvecklingen i Turkiet. Det är annat som bekymrar mig mer.

Anf. 83 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Göran Hägglund som svarar för regeringens politik i dag.

Politik spelar roll och ger en inriktning. I december lade regeringen fram ett förslag till riksdagen om att vi skulle sänka skatten för dem som arbetar och därmed öka skillnaden i inkomst mellan dem som jobbar och dem som har jobbat, det vill säga Sveriges pensionärer.

Pension är att betrakta som uppskjuten lön, men den pension man får ut är mycket mindre än den lön man hade när man arbetade.

Är Göran Hägglund nöjd med att skillnaden mellan pension, det vill säga uppskjuten lön, och lön har ökat, alltså att pensionärerna har en sämre inkomstutveckling än de som arbetar?

Anf. 84 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Jag är mycket nöjd med att skatten har sänkts mer för pensionärer än för löntagare när vi summerar de skatteförändringar som har skett under den snart gångna mandatperioden. Det har varit ytterligare steg för att minska skillnaderna i beskattning.

Vi har kunnat sänka skatterna samtidigt som skatteintäkterna till det offentliga har ökat. Vi har kunnat förstärka sjukvård och äldreomsorg, och vi har kunnat lägga mer pengar på skolan. Vi har kunnat sänka skatten för löntagare och i fem omgångar kunnat sänka skatten för pensionärerna. Det gör att en garantipensionär har motsvarande en månadslön ytterligare per år till förfogande i förhållande till om vi inte hade sänkt skatten för pensionärerna.

Anf. 85 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Det är häpnadsväckande att man är stolt över att man ökar skillnaden mellan pensionärer och löntagare. Sveriges pensionärer får här höra att de inte är värda den utveckling som andra har.

Från den 1 januari fick jag och övriga riksdagsledamöter 550 kronor i skattesänkning. Pensionärerna fick 100 kronor. Alltså ökade skillnaden med drygt 400 kronor – och då har vi inte talat om bromsen som har slagit till.

Det är unikt. Inget annat land beskattar pensionärer hårdare än löntagare, så man kan fundera på varför statsrådet är så nöjd.

Statsrådet säger att skolorna har fått resurstillskott, men resultaten sjunker ju. Och att äldreomsorgen och sjukvården skulle ha blivit så mycket bättre är jag inte säker på att Sveriges pensionärer håller med om.

Anf. 86 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Jag vet inte om mikrofonen fungerar, men låt mig upprepa det jag sade i mitt första inlägg. När vi summerar den snart gångna mandatperioden har skatterna sänkts mer för pensionärerna än för löntagarna. Det innebär att de pensionärer som har lägst inkomst har fått en månadslön mer per år. Det är särskilt viktigt för dem, ofta kvinnor, som kommit långt upp i åren och har de allra lägsta pensionerna.

Eva-Lena Jansson säger att den svenska ordningen är unik. Tvärtom. Det är vanligt i de länder i vår omgivning som liknar Sverige att ha skilda skatteskalor.

Regeringen har deklarerat att vi steg för steg ska förändra detta och att det inte har ett egenvärde att skilja på skatteskalorna, men det har spelat roll för att fler människor ska komma i arbete. Fler människor som kommer i arbete leder till större skatteintäkter, vilket har möjliggjort sänkta skatter också för landets pensionärer.

Arbetsmarknadspolitiken

Anf. 87 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Min fråga gäller den mycket allvarliga situationen på svensk arbetsmarknad. Sedan den moderatledda regeringen tog över har arbetslösheten stigit med över 30 procent.

Extra bekymmersamt när över 400 000 går arbetslösa är att ungefär 100 000 riktiga jobb i riktiga företag inte blir gjorda eftersom arbetsgivaren inte hittar kvalificerad arbetskraft med rätt kompetens. Detta beror på att regeringen har slarvat med sin utbildningspolitik och med sin arbetsmarknadspolitik.

Nyligen kom det en rapport från Svenskt Näringsliv baserad på en så kallad rekryteringsenkät. Här framkommer att vart femte rekryteringsförsök, alltså arbeten som skulle kunna tillsättas med arbetslösa, inte blir av. Siffrorna är lika dåliga som för två år sedan när man senast gjorde detta. Inget har alltså hänt trots att larmklockan ringde redan för två år sedan.

Vilket är regeringens svar på detta?

Anf. 88 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Rekryteringsproblem har varit ett faktum på svensk arbetsmarknad under alldeles för lång tid. De som hade svårt att ta sig in på arbetsmarknaden före krisen och de som förlorade jobbet under krisen och kanske har lägre utbildning eller andra förutsättningar har haft svårt att konkurrera om jobben.

Den stora utmaningen för politiken nu och framgent är just att matcha personer med de jobb som finns.

Bland dem som i dag är arbetssökande ser sammansättningen betydligt annorlunda ut mot vad den gjorde för något decennium sedan. Det handlar om vad Arbetsförmedlingen ofta kallar svåra grupper. Här gäller det att fortsätta rusta och matcha dessa personer i utbildningssystemet.

Vi har byggt ut det generella reguljära utbildningssystemet på ett fantastiskt sätt. Vi gör det möjligt att omskola sig längre fram i livet så att man har möjlighet att vidareutbilda sig till de bristyrken som finns på svensk arbetsmarknad.

Anf. 89 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Detta är inte trovärdigt. För två år sedan kom den allvarliga kritiken från Svenskt Näringsliv av att regeringen misslyckats med sin arbetsmarknadspolitik. När man nu gör samma undersökning om igen konstaterar man att samma missförhållande kvarstår.

Regeringen måste kunna komma med nya svar om den gamla politiken inte har hjälpt. Vilken är den nya politik som ska hjälpa till att lösa detta mycket allvarliga problem?

400 000 människor är arbetslösa. 100 000 jobb finns, men blir inte tillsatta. Detta är regeringens ansvar.

Frågestund

Anf. 90 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Som jag sade tidigare är det över 250 000 fler personer i dag som har ett jobb att gå till jämfört med 2006. Jag vill påminna Patrik Björck om att det där inte skedde av en slump. Det skedde på grund av att vi ändrade inriktning i den socialdemokratiska Ams- och platspolitik som ni förde förut. Då hade vi en hög tillväxt i Sverige, men jobben växte nästan inte fram alls. Nu kommer jobben. 250 000 fler har ett jobb att gå till.

Det finns dock stora utmaningar på svensk arbetsmarknad efter en tuff finansiell kris. Svaret måste då vara att se varje individ, rusta och matcha varje person och bygga ut utbildningssystemet precis som vi har gjort men att också se till att jobben kommer dem till del som i dag har svårt att finna en plats hos de arbetsgivare som säger att de behöver arbetskraft.

Arbetsgivarna behöver öppna dörren, och fler behöver också söka sig till utbildningssystemet så att matchningen förbättras. Så ser den fortsatta politik ut som vi kommer att föra. Jobben ska fortsätta att bli fler men också komma fler till del.

Anf. 91 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Därmed är frågestunden avslutad, och jag tackar deltagande ministrar för närvaron.

13 § Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)

Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)

Utrikesutskottets betänkande 2013/14:UU17

Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) (redog. 2013/14:RS5) föredrogs.

Anf. 92 KERSTIN ENGLE (S):

Fru talman! Nu ska vi behandla vår verksamhet i den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet, PA-UfM.

Vi gläder oss åt att få prata om verksamheten. Vi i delegationen är besjälade av uppdraget och vill gärna sprida kunskap om länderna som finns med i samarbetet. Det gör vi också för att leva upp till vad som framgår av utredningen om riksdagens internationella engagemang där det framfördes som angeläget att det internationella arbetet i högre grad görs känt och integreras i riksdagens övriga arbete.

Fru talman! Jag yrkar bifall till att redogörelsen läggs till handlingarna och avslag på den motion som finns i ärendet.

Den parlamentariska församlingen PA-UfM är sedan 2003 en mötesplats för parlamentariker från EU-länderna och de så kallade partnerländerna Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Palestinska myndigheten, Syrien, Tunisien och Turkiet. Sammanlagt ingår ett fyrtiotal länder i samarbetet. Processen vilar på den så kallade Barcelonadeklarationen med de fyra huvudinriktningarna politik, ekonomi, kultur och migration. Denna process fick 2008 en fortsättning i Medelhavsunionen.

Vi är den parlamentariska motsvarigheten till det samarbete som sker på regeringssidan. Målet är att skapa ett område runt Medelhavet med fred, stabilitet, delat välstånd och förstärkt samarbete i sociala och kulturella frågor. Dess värre har verksamheten under 2013 präglats av den avslagna reformtakten i demokratiseringsarbetet och de pågående konflikterna i Menaregionen. Men utskottsarbetet har pågått utan avbrott, och en viss ökad pragmatism tycks kunna skönjas i samarbetet. Det är tydligt att det finns ett behov av att i än större utsträckning framhålla det goda exemplet och åskådliggöra grunderna för en demokratisk pluralism och parlamentarism. Delegationen har en fortsatt hög ambitionsnivå med ett aktivt deltagande i den parlamentariska församlingens olika fackutskott, seminarier och möten.

Ordförandeskapet för PA-UfM roterar på årsbasis, och i april 2013 övergick det från Europaparlamentet till Jordaniens parlament. Utskotten möts som mest fyra gånger per år för att behandla relevanta teman och anta utkast till rekommendationer inom sina respektive sakområden. Eventuella beslut fattas huvudsakligen med konsensus. Rekommendationerna antas därefter vid plenarsessionen och vidarebefordras till regeringssidan av samarbetet som förslag på åtgärder.

De olika utskotten har som vanligt haft en hög aktivitet. I det politiska utskottet har frågan dominerats av den demokratiska transitionen i Menaregionen. En lösning på krisen i Syrien har naturligtvis återkommit vid flera olika möten, och frågan om regional integration i Maghreb har behandlats. Ett av utskottets möten hölls tillsammans med utskottet för kvinnors rättigheter. Då diskuterade man särskilt kvinnors roll i politiken efter de stora omvälvningarna i regionen.

Det ekonomiska utskottet har behandlat frågan om att utveckla affärs- och investeringsmöjligheter i södra Medelhavet, liksom visaliberalisering för ökad rörlighet för näringslivets företrädare.

Ett av miljöutskottets möten hölls under delegationens värdskap i Stockholm i maj. Bland de frågor som berörts i utskottet finns förnybara energikällor, ekobyar, ansträngningar för att bibehålla den biologiska mångfalden i Medelhavet och vikten av att medvetandegöra miljöfrågorna hos en bredare allmänhet.

Under mötet i Stockholm vidgades agendan, då delegationen bjudit in svenska experter för att bland annat tala om förvaltning av kustområden, med Östersjön som exempel men även området runt Medelhavet, samt en modell för sopåtervinning. Programmet innehöll också ett besök i Hammarby sjöstad för att åskådliggöra miljöstrategierna där. Man gavs också tillfälle att möta miljöansvariga kommunpolitiker i Stockholms stad.

Utskottsmötet i Stockholm var det första i sitt slag som vår delegation hanterade. Det var särskilt roligt att konstatera att det upplevdes som mycket lyckat och var uppskattat av det trettioåttio parlamentariker som deltog i mötet. Jag vill passa på att tacka medarbetarna på riksdagens internationella kansli för arbetet med utskottsmötet. Deras arbete bidrog i allra högsta grad till att det blev så lyckat.

Under kulturutskottets möten har vi bland annat diskuterat utbildningens roll i samhället för att säkerställa politisk stabilitet. Andra frågor som också berörts är samarbete mellan universitet och den privata sektorn, liksom studentutbyte mellan medlemsstaternas universitet samt naturligtvis kulturen som grund för enande.

Kvinnoutskottet har utöver kvinnors roll i politiken mer specifikt diskuterat hur man bäst kan uppnå jämställdhet och om kvotering är en framkomlig väg för detta. Andra frågor som berörts är kvinnor och förvärvsarbete, liksom lämpliga åtgärder för att höja andelen kvinnor på arbetsmarknaden. Ett ytterligare tema är kvinnors situation i väpnade konflikter.

Den nionde plenarsessionen ägde rum i Bryssel i maj 2013 under ordförandeskap av Europaparlamentet. Där följdes ett traditionellt upplägg med möten i utskott och arbetsgrupper och sedan själva plenarsessionen där man antog rekommendationer från de olika utskottsmöten som jag redan har nämnt.

Delegationens ledamöter har under verksamhetsåret varit mycket angelägna om att informera sig om skeendet i PA-UfM:s sydliga medlemsstater. I slutet av året arrangerade vi tillsammans med den svenska delegationen till Nordiska rådet ett möte med de Stockholmsbaserade ambassadörerna från Tunisien, Marocko och Algeriet i syfte att diskutera regional integration, eftersom detta är en fråga som inte är så utvecklad i Nordafrika. Det är intressant att kunna konstatera att här ser man Sverige som en förebild i det nordiska samarbetet.

Så långt som möjligt har delegationens ledamöter deltagit vid bilaterala besök i riksdagen från Menaregionen. Vi deltog också i ett seminarium om religionsdialog i Almedalen som arrangerades av Svenska institutet i Alexandria.

Engagemanget för Menaregionen och diskussionerna med kolleger från de olika länderna fortsätter. Vi planerar fler seminarier, uppföljning av hittillsvarande resor och naturligtvis upprätthållande av ett aktivt besöksutbyte.

Delegationens ambition är hög, inte minst när det gäller att göra församlingsarbetet ännu mer konstruktivt, förbättringar på den organisatoriska sidan och att vi tar aktiv del i det formella arbetet och använder medlemskapet som en plattform för kontakter med Menaregionen.

Även om vi nu återrapporterar vad som gjorts är det naturligtvis framtiden och det pågående verksamhetsåret som vi arbetar med för fullt, i linje med riksdagens strategi för de internationella kontaktverksamheterna.

Vi har spelat in förslag till viktiga teman att diskutera i utskotten framöver. Vi har mycket att lära av varandra. Att ha goda och välmående grannar gynnar alla länder både på det demokratiska planet och i fråga om handelsutbyte.

Delegationen fortsätter att arbeta vidare i enlighet med riksdagens strategi för internationell kontaktverksamhet med fokus på demokrati, mänskliga rättigheter och inte minst att stärka parlamentets roll.

För mig som socialdemokrat finns ingen annan väg att bygga en bättre och mer demokratisk värld än att människor möts och utbyter erfarenheter. Att mötas i PA-UfM:s regi är en möjlighet vi ska använda oss av.

Anf. 93 ULRIK NILSSON (M):

Fru talman! Rapporten om den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet kan läsas men också kommenteras. Det finns anledning att kommentera de egna erfarenheter jag har men också den utveckling som sker i Medelhavsregionen.

Låt mig börja med det jag själv har upplevt under året. Jag har deltagit i ett antal utskottsmöten. Kerstin Engle nämnde i breda drag vad som har behandlats.

I ekonomiutskottet har det varit någon sorts process där det går från mycket önskan till alltmer konkreta diskussioner. Vad kan göras för att få i gång småföretag? Vad kan göras för att finansiera nya företag? Vad kan man göra för kvinnligt företagande? Hur kan vi få folk som i dag inte har kontakt med banker att bli bankable, som man säger, och därmed bygga upp ett sparande och på så vis kunna planera en framtid? Den frågan diskuterade vi vid två av mötena.

Tyvär kom vi också in på det som har varit lite av en följetong, nämligen önskemålet om att få en egen investeringsbank, det vill säga en bank som skjuter till pengar som någon annan ska betala. Sverige har tillsammans med några andra haft linjen att vi först behöver se över de instrument vi har innan vi börjar fundera på att skapa nya resurser.

Jag har varit på ett möte i det politiska utskottet. Det kom med tiden att handla om två saker. Det fanns en egyptisk önskan om att få loss de frusna tillgångarna i europeiska banker efter Mubarakregimens fall. Detta var veckan innan Mursi avsattes i Egypten. Det är lätt att misstänka att önskemålet fanns därför att leveranserna inte hade varit optimala med den politik Muslimska brödrskapet hade föreslagit.

Vi hade naturligtvis också diskussioner om Syrien och flyktingar därifrån, inte minst den flyktingbelastning som Turkiet då började anmäla. Detta har sedan kommit också från både Libanon och Jordanien. Det är naturligtvis den stora konflikten.

Miljöutskottet är behandlat. När det gäller församlingsrådssessionen i Bryssel var det viktigt för Sverige att säga att vi någon gång måste gå från att ha önskemål till att faktiskt börja leverera. We must walk the talk. Det är lätt att prata, men om vi inte har någon strategi för hur vi ska gå vidare blir det, möjligen, ett underhållande samtal.

Vi nämnde detta från svensk sida och fick stöd från ett antal nordeuropeiska länder för att kanske börja ta vara på de erfarenheter från transitionsprocesser som har funnits, inte minst i Baltikum. Det gäller hur man går från en typ av ekonomi till en annan och från en syn på mänskliga rättigheter till en annan.

Det finns förmodligen erfarenheter. Vi behöver inte göra om alla misstag. Samtidigt måste varje land driva sin egen utveckling. Det finns ingen mall man kan lägga på, och därför krävs stor ödmjukhet.

Den svenska delegationen åkte också en tur till Tunisien. Där var det mycket fokus på att träffa parter som höll på med konstitutionsarbetet. Jag vill inte påstå att det var vi som avgjorde det, men jag konstaterar att efter många års låsningar har det nu i alla fall kommit en konstitution som ser någorlunda rimlig ut. Jag tror som sagt inte att vi på något sätt var avgörande i den processen, men det var intressant att träffa dem.

Det var också intressant att träffa den unga journalist som sade att den största skillnaden mellan hur det en gång var och hur det är i dag är att numera pratar alla. Den yttrandefrihet man skapade sig på Bourguiba-avenyn är vunnen. Hur utvecklingen än går kommer det att finnas informationsspridning i Tunisien. Jag tyckte att det var intressant, för det ger hopp om att lösningar kommer att belysas i ett annat ljus.

Sedan vi kom hem har en av de konsulter vi träffade mejlat till mig och frågat: Här har jag ett program för småföretagande. Kan du se till att det finansieras? Det kan jag inte göra, men jag tycker att det är bra att man nu även i det civila samhället tänker på hur näringslivet i Tunisien ska utvecklas.

Jag kan konstatera att bilden av det första valet, där Ennahda fick ganska betydande majoritet, nu har ersatts med nya politiska konstellationer. Vi träffade Nida Tounes, som är lite mer liberalt. Sekulärt får man inte säga, men det är lite mer modernt inriktat i politiken. Det innebär förmodligen att de nya tankarna kommer.

Jag har vidare besökt ett antal seminarier. Jag vill säga två ord om ett av dem, där mannen från Salafyo Costa – salafister på Costa kafé – var med. Costa är en kafékedja från London. Han hade plötsligt insett: Om vi sitter och är väldigt övertygade salafister och kopterna sitter i samma stad – han var från Egypten – och vi aldrig träffas kommer vi att leva i parallella världar och ingenting kommer att hända. Vi behöver inte tycka likadant, men skulle vi inte kunna träffas och ta en kopp kaffe på Costa och prata om våra olikheter?

Sagt och gjort. Han började med detta, och det blev fler och fler väldigt polariserade människor som satt och pratade tillsammans. Till slut var det någon som sade: Varför snackar vi bara? Kan vi inte spela fotboll också? Och så rullade det på. Man skapade dialog utifrån den självklara inställningen att jag respekterar din åsikt om du respekterar min. Den typen av exempel är viktiga att se.

Om vi ska säga några ord om PA-UfM finns det en motion som säger att detta inte riktigt hör till våra områden. Jo, det tror jag att det gör. Jag tror att information, demokrati och mänskliga rättigheter är globala och att det som händer i ett land påverkar oss på det ena eller andra sättet. Just därför ska vi vara aktiva, erbjuda våra idéer och vårt sätt att se på saken och också ta emot deras synpunkter.

Vi ska inte lära någon att uppföra sig på ett riktigt sätt, men vi ska tillsammans utveckla ett förhållningssätt som är bra för alla. Yrkandet i motionen är därför fel, och jag stöder det inte.

Om man ser på utvecklingen har jag redan varit inne på Tunisien. Där ser det ut som att vi kanske kan få det exempel vi behöver. Samtidigt är det i Egypten, efter kuppavsättningar och det som har hänt, mycket mer tveksamt hur utvecklingen går. Men alla pratar även i Egypten. Diskussionen finns kvar även om repressionen just nu slår hårt med över 500 dödsdomar och annat.

Syrien är naturligtvis det riktigt tråkiga exemplet. Just därför behöver vi lyfta fram de goda exemplen och säga: Här finns ett exempel på hur man kan gå vidare. Här finns en möjlighet att peka på hur utvecklingen kan se ut. Man kan nämna många andra exempel. Men jag tror att det allra viktigaste är att vi parlamentariker och vi svenskar säger: Vi är öppna för att lyssna på era problem. Vi är öppna för att diskutera med er. Vi är öppna för att ta till oss era erfarenheter, och vi står gärna till tjänst med våra erfarenheter, våra åsikter och våra förslag.

Det kan vi bara göra genom att träffas, och det är den stora betydelsen för den parlamentariska församlingen för Medelhavsunionen.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i utrikesutskottets betänkande, UU17 – tror jag att det är.

Anf. 94 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! Jag kan tala om för Ulrik att det är UU17 som vi debatterar just nu.

Förra året diskuterade vi också Unionen för Medelhavet och den parlamentariska församlingen. Jag talade då om att jag är en stark förespråkare av interparlamentariskt samarbete eftersom det ger mycket större kunskap både till oss och till dem som vi möter. Utan samarbete mellan parlamenten är vi ett mycket mer inskränkt parlament. Det sade jag då, och det tycker jag naturligtvis fortfarande.

Det är intressant att lyssna på Ulrik och Kerstin som berättar om arbetet i den parlamentariska församlingen och om vad ni har gjort. Det är väldigt bra att ni är aktiva i samarbetet. Det här är vårt södra grannskap, och vi har möjlighet att ha den här gemensamma diskussionen med parlamentariker som finns där. Vi kanske skulle behöva en parlamentarisk församling också mot öster, mot det östra grannskapet. Men där är vi inte i dag, och det ska vi inte diskutera nu.

Ulrik tog upp önskemålen om en bank, eller en investeringsbank. Det är klart att det händer att sådana önskemål kommer upp. Men det som jag tänker på och som är mycket vanligt förekommande i hela Medelhavsområdet är korruptionen och hur vi gemensamt kan arbeta mot korruptionen, tillsammans med våra kolleger i söder. Det tog jag upp även förra året, och då talade jag inte om den södra delen av Medelhavet. Jag talade om den norra delen av Medelhavet.

Det är nämligen inte bara i icke-demokratiska, eller halvdemokratiska, stater som korruptionen är ett faktum och är utbredd. Den finns också hos oss, den finns bland politiker och den finns i kungahuset. Då vet ni vilka jag tänker på, förmodar jag. Det borde vi titta på gemensamt. Jag vet att jag då bad den svenska delegationen om att intressera sig inte bara för de länder som är i söder, alltså södra Medelhavet, utan att också arbeta med de i den norra delen.

Om målet med PA-UfM:s – det är lite krångligt – ”arbete är att skapa ett område runt Medelhavet med fred och stabilitet, delat välstånd och förstärkt samarbete i sociala och kulturella frågor”, som det står i vårt betänkande, tänker jag att det gäller hela Medelhavsområdet. Men när vi arbetar blir det ofta ett vi-perspektiv och sedan ett de-perspektiv, och vi går gärna ut och talar om för de andra hur saker och ting ska vara. Jag tror dock att i det här arbetet, när vi talar om hela Medelhavsområdet, har

både norr och söder mycket att lära av varandra, många gemensamma erfarenheter och många gemensamma problem att arbeta vidare med.

Jag får väl framföra ännu en gång att jag tycker att det skulle vara bra om ni tittar också på den norra delen av Medelhavet. Där är en stor social oro på grund av den ekonomiska krisen, en social oro som bemöts med inskränkningar i demonstrationsrättigheter etcetera, på ett sätt som vi inte har sett tidigare i Europa, eller inte har sett på väldigt många år i alla fall i det som vi kallar för den demokratiska delen av Europa. Det är en fråga som jag tycker att vi bör lyfta fram mer.

När det gäller utskottet för kvinnors rättigheter har vi också mycket att göra, inte bara i den södra delen av Medelhavet utan också i den norra. Den spanska regeringen har nu lagt fram ett förslag för att i princip ta bort aborträtten. I nästan inga fall ska man få genomföra en abort framöver, om regeringen får som den vill. Det tror jag att ni som jobbar i delegationen behöver lyfta upp. Vi ska inte bara se vad de andra gör utan också se vad som händer på hemmaplan.

Ni tog även upp situationen med flyktingarna från Syrien till exempel, situationen i Turkiet, Libanon och Jordanien. Det är en fråga som måste få allra högsta prioritet under den här perioden. Vi har egentligen inte sett en sådan stor humanitär katastrof i vårt närområde på väldigt länge som vi i dag ser i den stora krisen i Syrien. Det är bra att ni uppmärksammar det och att ni arbetar vidare med det.

Jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet och instämna i det som Kerstin sade om att vi måste lära av varandra. Det är lite grann det som hela mitt upplägg går ut på. Vi ska inte bara lära ut. Vi ska också lära av de andra. Vi har nämligen mycket att lära vi med. Vi är inte perfekta, och vi kan inte heller utgå från att de andra tycker att vi är det.

Anf. 95 ULRIK NILSSON (M) replik:

Fru talman! Jag håller i stort sett med Bodil. Men när det gäller norra Medelhavsområdet är det i första hand en fråga för Europeiska unionen att försöka stärka näringslivets utveckling där. Jag tror inte att vi ska förvänta oss att sydsidan kommer att bidra med mycket pengar eller resurser för den omstruktureringen. Det är mer av en intern fråga i EU.

Det finns dock en annan intressant aspekt på detta. Det är att en stor del av det södra Medelhavsområdet är beroende av handeln mellan norr och syd. Länderna där är alltså kopplade till något av länderna på den norra sidan, och om de går krattigt går den handeln dåligt. Det som saknas är nämligen bland annat en möjlighet att knyta ihop handeln på sydsidan eller att gå tvärs över Medelhavet, alltså inte bara rakt norrut. Tunisien är tydligt kopplat till Italien och möjligen en del till Frankrike. Algeriet är tydligt kopplat till Frankrike och så vidare. Det betyder att om ekonomierna går ned där drabbar det direkt.

En av de riktigt viktiga frågorna ur utvecklingshänseende är att alltså knyta ihop hela Medelhavsregionen till en handelsregion. Det är en av frågorna som vi måste ta upp i det här arbetet.

Anf. 96 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Jag tror att Ulrik har missuppfattat. Jag menar inte att just det perspektiv som Ulrik tar upp inte är viktigt. Jag menar att det också finns annat i samarbetet, som vi kan prioritera och arbeta med.

Det finns fem olika utskott – de ständiga utskotten: utskottet för politik, säkerhet och mänskliga rättigheter, utskottet för ekonomiska, finansiella och sociala frågor och utbildning, utskottet för energi, miljö och vatten, utskottet för förbättrad livskvalitet, utbyte mellan civilsamhällen och kultur och utskottet för kvinnors rättigheter. I de olika utskotten kan man arbeta med olika frågor.

Allting är inte bara handel och ekonomi. Det finns väldigt mycket annat, och det är det som jag vill att den svenska delegationen också ska uppmärksamma. Allt är nämligen inte bara pengar. Det handlar även om den demokratiska utvecklingen. Ni skriver själva att ni har inriktat arbetet ”på att bevaka utvecklingen ... i syfte att försöka utröna vad delegationen kan göra för att bistå i demokratiseringsarbetet”. Det är er prioritering. Jag fokuserade mer på den delen än på det som har med ekonomi och så att göra. Jag utgår nämligen redan från att du lyfter upp det.

Anf. 97 ULRİK NILSSON (M) replik:

Fru talman! Antingen missförstod jag Bodil, eller också tog jag chansen att säga något som jag tycker är viktigt att tillföra.

Jag uppfattade det som att det gällde utvecklingsfrågan. Det är riktigt att det finns ett antal utskott. Jag tror inte riktigt att det är fem; det ska vara fyra i fortsättningen. Jag tror att det där beskriver vad det var förra året.

Under alla omständigheter är det viktigt även med mänskliga möten.

Vi har när det gäller kulturfrågan bland annat tagit upp viseringsliberaliseringen, möjligheten för det fria ordet, internetpenetrationen, alltså sådana människa-till-människa-kommunikationer som de nya sociala nätverken gör möjliga. Det finns oerhört mycket att göra också på andra områden än de ekonomiska.

Som sagt, antingen missförstod jag Bodil Ceballos eller så tog jag chansen.

Anf. 98 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Jag tror att Ulrik helt enkelt tog chansen.

Det står ingenting i betänkandet om att det ska bli fyra utskott. Det vore intressant att få veta vilket av utskotten som kommer att försvinna. Det vore förödande om till exempel utskottet för kvinnors rättigheter försvann. Nu har Ulrik inte möjlighet till fler repliker så vi kan ta det efter debatten.

Jag vill säga att vi måste se att det gäller ett sammanhang. Sverige är en del av Europeiska unionen. Sverige är inte närområde. Vi bor långt bort. Vi bor inte längst ned i söder. Jag har ju en fot i söder, så för mig är det närområdet. Det är mina breddgrader. Där är varmt och skönt, och jag bor gärna där.

Vi måste inse vilken verklighet människorna i södra Europa lever i och vilken verklighet människorna i norra Afrika lever i. Mycket av det sammanfaller – korruptionen och till viss del synen på människor, som vi kanske inte alltid delar. Vi kan göra stor skillnad genom att vara på plats och få både dem i södra Europa och dem i norra Afrika att se de egna problemen.

Man är lätt hemmablind, men med hjälp av andra som uppmärksamar och analyserar från ett annat perspektiv kan vi kanske bidra till minskad korruption och bättre ekonomi.

Anf. 99 ISMAIL KAMIL (FP):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utrikesutskottets förslag att riksdagen ska lägga redogörelsen till handlingarna samt att motionsyrkande i ärendet avslås.

Den parlamentariska församlingen för Medelhavet har en mycket viktig roll och uppfyller en mycket viktig funktion. Sedan 2003 möts 132 parlamentariker från EU och 148 övriga parlamentariker från många länder runt Medelhavet samt Mauretanien. Det gäller även parlamentariker från europeiska länder utanför EU.

Det är bra att denna verksamhet uppmärksammas och lämnas för behandling till kammaren. Målet är att stärka fred och stabilitet i världen, inte minst i området runt Medelhavet, genom att samarbeta i sociala och kulturella frågor men också genom att skapa ett forum där möten mellan till exempel Israel och en del av arabvärlden kan äga rum.

De fem ständiga utskotten inom församlingens ram har stor betydelse eftersom utskotten tar upp bland annat frågor om mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter, livskvalitet, energi, miljö och vatten. Utskotten tar även upp utbildningsfrågor och sociala frågor. Det är glädjande att kunna påpeka att det efter flera års diskussioner äntligen under 2013 etablerades ett sekretariat för denna församling i Bryssel.

Fru talman! Flera konflikter pågår i regionen och därför är det viktigt att Sverige är med och hjälper till med reformer för ökad demokrati i regionen. Sverige betraktas som en stor makt och har mycket respekt när det gäller MR-frågor. Den svenska delegationen har en viktig roll i församlingen, inte minst när det gäller dialogen med parlamentarikerna från dessa länder.

Deltagandet i internationella processer är viktigt för att skapa opinion för Sveriges fortsatta ambition för demokrati, kvinnors rättigheter, sociala frågor och respekt för mänskliga rättigheter.

Anf. 100 JULIA KRONLID (SD):

Fru talman! Sverigedemokraterna har ingen ledamot som är representerad i PA-UfM-delegationen, den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet, men jag vill ändå säga några ord om hur vi ser på Medelhavsunionen som sådan och detta betänkande, UU17.

Vi ser naturligtvis positivt på möjligheten för länderna runt Medelhavet att mötas vid förhandlingsbordet inom ramen för Unionen för Medelhavet, men vi menar att mervärdet för svenskt vidkommande är begränsat. Barcelonaprocessen var ursprungligen ett lösare samarbete som syftade till att uppmuntra deltagarländerna att främja bland annat mänskliga rättigheter samtidigt som man respekterade varje lands rätt att sköta sina interna angelägenheter.

Den ursprungliga tanken var just att unionen skulle bestå av länderna runt Medelhavet. Vi befarar att denna union tar samma utveckling som EU mot allt större inslag av överstatlighet och inblandning i medlemsstaternas politik. Det har funnits diskussioner om lite omstöpning av grunderna för UfM så att de ska omfatta mer politiska reformer, vilket har

*Den parlamentariska
församlingen för
Unionen för
Medelhavet (PA-UfM)*

refererats i tidigare redogörelser. Vi menar att det här är ett tecken på en sådan utveckling.

Vi ser också en risk att Medelhavsunionen får samma inriktning som den södra grannskapspolitiken, att man vill ge länderna runt Medelhavet ökad ekonomisk integration och fri rörlighet utan att man ställer vad vi menar tillräckligt tydliga krav och har en skarp konditionalitet i förhållande till de länderna.

Fru talman! Sverigedemokraterna är positiva till ett utbyte av idéer, kulturimpulser, erfarenheter och parlamentariskt utbyte som sådant. Det är naturligtvis väldigt bra, och det är roligt med positiva exempel som vi i dag får höra från dem som är engagerade. Vi är mer principiellt kritiska till uppbyggandet av Medelhavsunionen och till att hela EU ska blanda sig i unionen, som då blir en union i unionen.

Mot bakgrund av det har vi en följdmotion till den skrivelse som handlar om utträde ur unionen som den ser ut i dag. Men den har behandlats tidigare under mandatperioden, och nu behandlas den förenklat. Vi står fortfarande bakom den motionen, men vi har ingen reservation i detta betänkande.

Med det sagt vill jag återigen poängtera att ett utbyte mellan parlament för att verka för demokrati och mänskliga rättigheter är ett lovvärt arbete, men vi menar att det inte måste vara avhängigt ett medlemskap i Unionen för Medelhavet utan kan skötas inom ramen för andra forum. Jag har till exempel tidigare i dag talat mig varm för IPU, den interparlamentariska unionen, och jag är delaktig i ett parlamentariskt utvecklingsarbete i riksdagen. Vi har nyligen varit i Georgien och träffat ledamöter där.

Jag vill säga att det givetvis är bra att vi har engagerade ledamöter som vill framföra viktiga synpunkter och gör ett bra arbete i den parlamentariska församlingen. Vår synpunkt är mer på en principiell nivå vad gäller hur vi ser på Medelhavsunionen.

Anf. 101 ULRIK NILSSON (M) replik:

Fru talman! Jag har några kommentarer och frågor. Julia Kronlid frågar vad det har för mervärde för Sverige. Jag tror att det har ett mervärde att träffa andra människor. Jag tror att det har ett mervärde att lära sig mer om världen. Jag tror att det har ett mervärde för Sverige, en av världens mest handelsberoende nationer, att knyta kontakter i andra länder. Jag tror att det är det som har gjort Sverige starkt genom historien. Vi har varit öppna för inflytande, öppna för intryck.

Integration och fri rörlighet kan vi inte tillåta utan konditionalitet, det vill säga att vi inte tycker att ni är värda den frihet vi har. Ni måste göra någonting mer. Så säger Julia Kronlid. Min människosyn bygger på att alla människor ska ha samma förutsättningar, att alla människor är födda lika, att vi har ett ansvar att ta hand om varandra. Allt vad I viljen att människorna skola göra eder, det skolen I ock göra dem.

Jag vill ha fri rörlighet. Jag vill kunna träffa människor även från södra Medelhavsområdet. Då måste jag också säga: Ni är välkomna hit för att träffa oss. Ni är välkomna hit för att få del av våra erfarenheter och kunskaper.

Man kan ha utbyte mellan parlament i andra former, säger Julia Kronlid. Ja, det kan man säkert. Men varför uppfinna ett nytt sätt, när vi har ett någorlunda fungerande sätt att träffas, få utbyte och uppnå allt det här? Det är inte säkert att ditt besök i Georgien får en avgörande betydelse i Tunisien. Det är förmodligen andra former som behövs. Men då har vi en förening. Ska vi ställa oss utanför den och skapa vår egen lösning, eller ska vi vara med i en förening som fungerar? För mig är svaret klart.

Anf. 102 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Alla de saker som Ulrik Nilsson tog upp inledningsvis om varför det är viktigt att möta människor och personer från andra länder instämmer jag givetvis i. Men det är inte så att alla utbyten med andra länder sker inom ramen för PA-UfM. Det finns andra möjligheter. Vi har IPU, riksdagens eget arbete, generalförsamlingen och EU. Jag anser inte att man ska vara emot alla former av utbyte med andra länder bara för att vi ställer oss kritiska till att alla medlemsländer i EU nästan per automatik, som det har blivit, ska vara medlemmar i Medelhavsunionen. Jag ser inte någon motsättning. Vi är inte emot allt arbete bara för att vi kritiserar Medelhavsunionen.

Vi har många olika typer av regionala samarbeten ute i världen. Vi har vårt nordiska samarbete, och jag anser kanske inte att alla medlemsländer i EU måste vara med i det nordiska samarbetet för att det ska vara relevant. Vi har regionala samarbeten i Sydamerika och så vidare. Det jag vill framföra är väl mer att jag tycker att det är mest relevant för länderna kring Medelhavet att mötas i ett sådant här mellanstatligt samarbete. Naturligtvis kan vi ha andra typer av utbyte med de här länderna. Vi har till exempel redan det södra grannskapssamarbetet mellan EU och de här länderna. Som Ulrik sade, varför uppfinna mer när vi redan har andra former?

Anf. 103 ULRIK NILSSON (M) replik:

Fru talman! Min enkla utgångspunkt är att ju mer samarbete vi har människor emellan, desto mer stärker vi utvecklingen och desto mer förbättras möjligheterna för människor över hela jorden. Då kan man ställa sig frågan: Får Sverige del av mer eller mindre samarbete om vi går ur en samarbetsorganisation? Får vi bättre kontakter om vi hoppar av PA-UfM? Jag tror inte det. Jag tror att det är en god idé att vara kvar i de fungerande system som finns. Sedan kanske det behöver kompletteras med annat. Gör då det, men det viktiga är att ju mer samarbete vi får, desto bättre blir utvecklingen. Det blir inte mer samarbete genom att vi går ur, snarare mindre. Det borde också rimligen vara det som Julia Kronlid efterlyser, för hon tycker att det är en onödig organisation.

Stå upp för det här! Stå upp för samarbete och öppenhet, för det har byggt Sverige rikt!

Anf. 104 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Jag står gärna upp för samarbete och utbyte med andra länder. Som jag sagt tidigare är det formen för Unionen för Medelhavet som jag kritiserar. Jag skulle ha kunnat vara mer positiv till det här om jag haft ett större förtroende för till exempel EU som sådant. Jag är orolig

för den överstatliga utvecklingen inom EU och att EU nu blandar ihop två unioner, Unionen för Medelhavet och EU. Jag känner en oro för vad detta kommer att ta sig för utveckling. Hade jag sett att EU fortsatt vara ett mellanstatligt samarbete med utbyte mellan självständiga nationer hade jag också haft ett större förtroende för Unionen för Medelhavet.

Däremot vill jag uppmuntra er i delegationen och säga att mycket av det ni har gjort är bra. Jag kritiserar inte ert arbete, utan själva uppbyggnaden av Medelhavsunionen.

Anf. 105 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Sverige deltar i den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet med tre ordinarie delegater och tre ersättare. Vi deltar med hela den bemanning vi får i den här församlingen, vilket jag tycker är bra.

Syftet är, som någon varit inne på, att skapa fred och stabilitet – en jätteviktig funktion – samt delat välstånd och samarbete på det sociala och kulturella området. Detta ska stärka närområdet säkerhetspolitiskt, även för Sverige. Samarbetet har blivit viktigare för att skapa dialog mellan Europa och länderna kring Medelhavet. Vi ser i spåren av den så kallade arabiska våren hur samarbetet blivit än viktigare.

Det senaste mötet i Amman i Jordanien ägde rum i början av februari. Eftersom församlingen har flera utskott debatterar vi olika frågor och antar olika uttalanden som i sin tur går till EU-kommissionen och Europeiska rådet, så att de också kan reagera och kanske få mer kunskap och information. Jag tror att det är väldigt bra med alla de inspel och möjligheter till inspel som finns från hela denna region i det södra grannskapet. Framför allt har de som inte är medlemmar i EU möjlighet att påverka vår politik. Jag tror, till skillnad från vad man var inne på här tidigare, att alla utskott kommer att bli kvar, men man har sagt att vi eventuellt måste koncentrera oss på tre utskott. Vi är tre ordinarie delegater och får kanske bara vara aktiva i tre. Då blir det väl att välja mellan de olika utskotten.

På den senaste sessionen hade vi intressanta debatter om kvinnors rättigheter och kvinnors arbetsmarknad. Det finns ett stort behov av att öka kvinnors delaktighet för att stärka ländernas ekonomi, vilket man också insett, men också förstås av jämställdhetsskäl. Vi antog också ett dokument om kvinnors situation i alla de flyktingläger i Jordanien som tar emot syriska flyktingar. Syrien påverkar Sverige, och här har vi en ingång till att ta dialogen i den här regionen.

I ett annat utskott diskuterade vi hur vi ska motverka korruption. Då var det väldigt tydligt att man i det södra grannskapet önskade stöd från EU i detta arbete. För egen del tyckte jag att det var viktigt att det inte bara är så att vi kommer från EU och säger att vi ska stödja dem. Det är parlamentariker från de här länderna som i en deklaration uttalar att de vill ha detta stöd, vilket är väldigt starkt, tycker jag. Det är en markering från dem som representerar folken.

Fru talman! Medelhavsunionen är det enda forum där politiker från Israel och den palestinska myndigheten möts. Tyvärr blir det inte en reell dialog alla gånger, då det finns mycket starka känslor. Men kanske kan Medelhavsunionen få en allt viktigare roll framöver ifall vi får en öppning i den fredsprocess som nu pågår.

Fru talman! Vår delegation från riksdagen till PA-UfM försöker arbeta aktivt med att ha en god dialog med Menaregionens länder, ett uppdrag som i den omvälvning som nu sker också kräver omfattande kunskapsinhämtning om händelseutvecklingen. Därför var vi som tidigare sagts förra året i Tunisien, där vi fick möta ministrar och fick information om och diskuterade den nya konstitutionen. Det var glädjande att vi på väg till Amman kunde se på tv-skärmar på någon flygplats att man glädde sig åt och hade en stor ceremoni för att välkomna den nya konstitutionen i Tunisien, en konstitution som de facto också påverkar kvinnor. Kvinnor känner att den åtminstone har kunnat inkludera deras rättigheter på ett mycket bättre sätt än vad som varit fallet tidigare. Den är inte perfekt, men den är en bra början.

Sveriges höga internationella förtroendekapital gällande demokrati och mänskliga rättigheter gör att vi är mycket välkomna i debatterna. Man vill ha Sverige med, framför allt på jämställdhetsområdet. Här är det viktigt att vi gör allt vi kan för att säkerställa kvinnors politiska deltagande i de reformeringsprocesser som pågår runt om i Menaregionen.

Fru talman! Flera länder efterfrågar en ökad rörlighet mellan partnerländerna i Medelhavsunionen. Det är någonting som vi bör uppmuntra. Det gäller forsknings- och stipendieprogram riktade till unga och viseringsförenklingsavtal för att underlätta utbildnings- och forskningsutbyte och stärka affärsförbindelser, till fördel för både EU och partnerländerna. EU skapades utifrån idén om fred genom frihandel och ömsesidigt handelsberoende, en idé som har bäring även i dag.

Samtidigt anser vi kristdemokrater att stödet inom EU:s grannskapspolitik, som omfattar partnerländerna vid Medelhavet, ska vara knutet till tydliga motkrav. Det ska inte ges förbehållslöst, utan vi ska fortsätta att använda det som vi pratar om inom EU: mer-för-mer-principen. Är det så att man reformerar och går i demokratisk riktning ska vi utöka vårt stöd och vårt samarbete.

PA-UfM har ett vitt skilt mandat och en vitt skild funktion jämfört med den europeiska utrikestjänsten – Sverigedemokraterna har pratat om att den borde kunna ersätta den här funktionen. Jag tycker att det är något helt annat. EU:s utrikestjänst med tjänstemän kan inte ersätta möten mellan parlamentariker som representerar folket.

Flera av partnerländerna vid Medelhavet vill närma sig EU. Och EU, mitt i den djupaste kris, har ingenting att tjäna på att ge dessa länder kalla handen. Protektionism har mer än en gång i historien visat sig vara en förödande hållning.

Medelhavsunionen utgör en god plattform för att man genom interparlamentariska relationer ska kunna stärka förtroendet och samarbetet mellan EU och partnerländerna, till gagn för båda parter. I samarbetet har man noterat att vi nu tar mer plats. Det ska vi fortsätta att göra.

Jag är också väldigt glad för det bra miljöutskottsmöte som vi arrangerade under förra året, när vi fick visa bland annat bra miljöbyggande, Hammarby sjöstad och hur man faktiskt kan planera för hållbara samhällen.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottet förslag, fru talman.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.52 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

14 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 3 april

NU12 Näringspolitiska frågor

Punkt 1 (Övergripande om företagsfrämjande)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
2. res. 1 (MP)
3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

20 för res. 1
15 för res. 2
246 avstod
68 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

245 för utskottet
19 för res. 1
17 avstod
68 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 88 M, 18 FP, 19 C, 18 SD, 15 KD
För res. 1: 19 MP
Avstod: 2 S, 15 V
Frånvarande: 23 S, 19 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 3 (S)

Votering:

158 för utskottet
88 för res. 3
34 avstod
69 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 M, 18 FP, 19 C, 18 SD, 15 KD

För res. 3: 88 S

Avstod: 19 MP, 15 V

Frånvarande: 24 S, 19 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

Punkt 5 (Regelförenkling)

1. utskottet

2. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res. 8 (MP, S, V)

Votering:

158 för utskottet

123 för res. 8

68 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 M, 18 FP, 19 C, 18 SD, 15 KD

För res. 8: 89 S, 19 MP, 15 V

Frånvarande: 23 S, 19 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

Punkt 7 (Övriga näringsgrenar)

1. utskottet

2. res. 14 (SD)

Votering:

155 för utskottet

18 för res. 14

108 avstod

68 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 88 M, 18 FP, 19 C, 14 V, 15 KD

För res. 14: 18 SD

Avstod: 88 S, 19 MP, 1 V

Frånvarande: 23 S, 19 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

Eva-Lena Jansson (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 9 april

CU22 Fler bostäder åt unga och studenter

Punkt 1 (Lagförslaget i fråga om avsteg från krav på tillgänglighet m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (MP, V)

Votering:

246 för utskottet

34 för res. 1

69 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 88 M, 17 FP, 19 C, 18 SD, 15 KD

För res. 1: 19 MP, 15 V

Frånvarande: 23 S, 19 M, 6 MP, 7 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU14 Viss kreditgivning till konsumenter

Punkt 1 (Viss kreditgivning till konsumenter)

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Ytterligare insatser för att stärka konsumentskyddet)

1. utskottet

2. res. (S, MP, SD)

Votering:

141 för utskottet

140 för res.

68 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 M, 18 FP, 19 C, 1 V, 15 KD

För res.: 89 S, 19 MP, 18 SD, 14 V

Frånvarande: 23 S, 19 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

UbU15 Vuxenutbildning

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU15 Nationella patent på engelska

Punkt 2 (Patentskydd)

1. utskottet

2. res. 1 (MP, S, V)

Votering:

158 för utskottet

122 för res. 1

1 avstod

68 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 M, 18 FP, 19 C, 18 SD, 15 KD

För res. 1: 89 S, 18 MP, 15 V

Avstod: 1 MP

Frånvarande: 23 S, 19 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

Bodil Ceballos (MP) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU16 Elnätsföretagens intäktsramar

1. utskottet

2. res. (S)

Votering:

191 för utskottet

90 för res.

68 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 M, 18 MP, 18 FP, 19 C, 18 SD, 15 V, 15 KD

För res.: 89 S, 1 MP

Frånvarande: 23 S, 19 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

Stina Bergström (MP) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

NU17 En tydligare naturgasreglering

Kammaren biföll utskottets förslag.

16 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

JuU20 Tilläggsavgift i domstol

Punkt 1 (Tilläggsavgift i domstol)

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Uppföljning av höjda domstolsavgifter och tilläggsavgifter)

1. utskottet

2. res. (S, MP, V)

Votering:

158 för utskottet

123 för res.

68 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 M, 18 FP, 19 C, 18 SD, 15 KD

För res.: 89 S, 19 MP, 15 V

Frånvarande: 23 S, 19 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

KU14 Fri- och rättigheter

Punkt 3 (Förbud mot slöja i offentliga verksamheter)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

262 för utskottet

18 för res. 1

69 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 88 M, 18 MP, 18 FP, 19 C, 15 V, 15 KD

För res. 1: 18 SD

Frånvarande: 23 S, 19 M, 7 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

Punkt 8 (Återkallande av medborgarskap)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

262 för utskottet

18 för res. 2

69 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 87 M, 19 MP, 18 FP, 19 C, 15 V, 15 KD

För res. 2: 18 SD

Frånvarande: 23 S, 20 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

Punkt 9 (Införlivande av konventioner om mänskliga rättigheter i svensk rätt)

1. utskottet

2. res. 3 (MP)

3. res. 4 (V)

Förberedande votering:

20 för res. 3

15 för res. 4

246 avstod

68 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Olof Lavesson (M) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

247 för utskottet

19 för res. 3

15 avstod

68 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 88 M, 18 FP, 19 C, 18 SD, 15 KD
För res. 3: 19 MP
Avstod: 15 V
Frånvarande: 23 S, 19 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

Punkt 10 (Motionsförslag som behandlas i förenklad ordning)

Yrkanden:

1. utskottet
2. utskottets förslag med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. K379 och K344 (SD)

Votering:

263 för utskottet

16 för mot.

2 avstod

68 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

För utskottet: 89 S, 88 M, 19 MP, 18 FP, 19 C, 15 V, 15 KD

För mot.: 16 SD

Avstod: 2 SD

Frånvarande: 23 S, 19 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 2 SD, 4 V, 4 KD

KU17 Några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU25 Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen och ny lag om färdigställandeskydd

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU16 Interparlamentariska unionen (IPU)

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU17 Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)

Kammaren biföll utskottets förslag.

17 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2013/14:220 Ändrade regler om introduktionsperiod och legitimation för lärare och förskollärare

Motioner

med anledning av prop. 2013/14:168 Fritidspeng för barn i hushåll med försörjningsstöd

2013/14:So18 av Eva Olofsson m.fl. (V)

2013/14:So19 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP)

2013/14:So20 av Lena Hallengren m.fl. (S)

18 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 9 april

2013/14:427 De regionala skyddsombudens arbete
av *Raimo Pärssinen* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:428 Äldres hälsa

av *Gunnar Sandberg* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 9 april

**2013/14:562 Behörighetsregler för lärare vid grundsärskola och
gymnasiesärskola**

av *Cecilia Dalman Eek* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:563 Behörighet för sjukhuslärare

av *Cecilia Dalman Eek* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:564 Marinens framtida fartygsbestånd

av *Peter Jeppsson* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2013/14:565 Bevarande av fjällägenheter

av *Gunnar Sandberg* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 9 april

2013/14:524 Utförsäkringars effekter för barn

av *Christina Oskarsson* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2013/14:536 Försöksverksamhet med separationsteam

av *Gunilla Svantorp* (S)
till statsrådet Maria Larsson (KD)

2013/14:542 Dödsdomar i Egypten

av *Hans Linde* (V)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:543 Pyroteknik

av *Catharina Bråkenhielm* (S)
till försvarsminister Karin Enström (M)

2013/14:544 Nynazister i skolorna

av *Peter Persson* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:545 Ny djurskyddslag

av *Jens Holm* (V)
till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2013/14:547 Bostäder för äldre i avfolkningsbygder

av *Berit Högman* (S)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2013/14:548 Misslyckad arbetslöshetsbekämpning

av *Anders Karlsson* (S)
till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:549 Framtidens utbildning och PISA

av *Hans Olsson* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:550 Spökgarn

av *Anders Karlsson* (S)
till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2013/14:551 Beräkning av antagandeinkomst

av *Johan Löfstrand* (S)
till statsrådet Ulf Kristersson (M)

21 § Kammaren åtskildes kl. 16.16.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanrådets början till ajourneringen kl. 13.55,
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.52 och
av andre vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	1
3 § Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
5 § Anmälan om faktapromemoria	2
6 § Ärenden för hänvisning till utskott.....	2
7 § Tilläggsavgift i domstol	3
Justitieutskottets betänkande 2013/14:JuU20.....	3
Anf. 1 MATTIAS JONSSON (S).....	3
Anf. 2 JAN R ANDERSSON (M).....	4
(Beslut fattades under 16 §.)	5
8 § Fri- och rättigheter	5
Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU14	5
Anf. 3 JONAS ÅKERLUND (SD).....	5
Anf. 4 MIA SYDOW MÖLLEBY (V)	6
Anf. 5 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	6
Anf. 6 CECILIA BRINCK (M).....	8
Anf. 7 KARIN GRANBOM ELLISON (FP).....	10
Anf. 8 PER-INGVAR JOHNSSON (C).....	11
Anf. 9 TUVE SKÅNBERG (KD)	12
Anf. 10 MONTASER ENEIM (M).....	14
Anf. 11 JULIA KRONLID (SD).....	15
Anf. 12 PETER ERIKSSON (MP).....	17
(Beslut fattades under 16 §.)	18
9 § Några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område	18
Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU17	18
Anf. 13 ANDREAS NORLÉN (M)	18
(Beslut fattades under 16 §.)	20
10 § Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen och ny lag om färdigställandeskydd	20
Civilutskottets betänkande 2013/14:CU25.....	20
Anf. 14 EVA BENGTON SKOGSBERG (M)	20
(Beslut fattades efter 16 §.)	21
11 § Interparlamentariska unionen (IPU).....	21
Utrikesutskottets betänkande 2013/14:UU16.....	21
Anf. 15 ANTI AVSAN (M)	21
Anf. 16 BODIL CEBALLOS (MP)	23
Anf. 17 CHRISTER WINBÄCK (FP)	23
Anf. 18 JULIA KRONLID (SD).....	24
Anf. 19 ANTI AVSAN (M) replik.....	26
Anf. 20 JULIA KRONLID (SD) replik.....	26
Anf. 21 ANTI AVSAN (M) replik.....	27
Anf. 22 JULIA KRONLID (SD) replik.....	27
Anf. 23 ROBERT HALEF (KD).....	28
Anf. 24 ULF NILSSON (FP)	29

Anf. 25 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	30
(Beslut fattades under 16 §.).....	31
Ajournering.....	31
Återupptagna förhandlingar	31
12 § Frågestund.....	31
Anf. 26 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	31
<i>Arbetslösheten .....</i>	<i>31</i>
Anf. 27 YLVA JOHANSSON (S).....	31
Anf. 28 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	32
Anf. 29 YLVA JOHANSSON (S).....	32
Anf. 30 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	32
<i>Svenska medborgare utlämnade till USA .....</i>	<i>33</i>
Anf. 31 MEHMET KAPLAN (MP).....	33
Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	33
Anf. 33 MEHMET KAPLAN (MP).....	33
Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	34
<i>Attacker mot skyddade objekt i Syrien.....</i>	<i>34</i>
Anf. 35 ULRIK NILSSON (M).....	34
Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	34
Anf. 37 ULRIK NILSSON (M).....	35
Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	35
<i>A-kassan .....</i>	<i>35</i>
Anf. 39 MATTIAS KARLSSON (SD)	35
Anf. 40 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	35
Anf. 41 MATTIAS KARLSSON (SD)	36
Anf. 42 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	36
<i>Yttrandefriheten i Turkiet .....</i>	<i>36</i>
Anf. 43 JACOB JOHNSON (V).....	36
Anf. 44 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	37
Anf. 45 JACOB JOHNSON (V).....	37
Anf. 46 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	37
<i>Situationen i Venezuela.....</i>	<i>38</i>
Anf. 47 FREDRIK MALM (FP)	38
Anf. 48 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	38
Anf. 49 FREDRIK MALM (FP)	38
Anf. 50 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	39
<i>Bostadsbristen .....</i>	<i>39</i>
Anf. 51 MONICA GREEN (S).....	39
Anf. 52 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	39
Anf. 53 MONICA GREEN (S).....	39
Anf. 54 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	40
<i>Nuonaffären och förtroendet för Maud Olofsson .....</i>	<i>40</i>
Anf. 55 HILLEVI LARSSON (S).....	40
Anf. 56 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	40

Anf. 57 HILLEVI LARSSON (S).....	41
Anf. 58 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	41
<i>Arbetsmarknaden för unga</i>	41
Anf. 59 ANNIKA QARLSSON (C).....	41
Anf. 60 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	42
Anf. 61 ANNIKA QARLSSON (C).....	42
Anf. 62 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	42
<i>Tillgången till specialiserad cancervård</i>	43
Anf. 63 LARS GUSTAFSSON (KD).....	43
Anf. 64 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	43
Anf. 65 LARS GUSTAFSSON (KD).....	43
Anf. 66 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	44
<i>Arbetsmiljön vid vägarbeten</i>	44
Anf. 67 KRISTER ÖRNFJÄDER (S).....	44
Anf. 68 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	44
Anf. 69 KRISTER ÖRNFJÄDER (S).....	45
Anf. 70 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	45
<i>Arbeten för personer med funktionsnedsättning</i>	45
Anf. 71 PENILLA GUNTHER (KD).....	45
Anf. 72 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	45
Anf. 73 PENILLA GUNTHER (KD).....	46
Anf. 74 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	46
<i>Systemet med gode män</i>	46
Anf. 75 JESSICA POLFJÄRD (M).....	46
Anf. 76 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	47
Anf. 77 JESSICA POLFJÄRD (M).....	47
Anf. 78 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	47
<i>Hinder för demokrati i Turkiet</i>	47
Anf. 79 YILMAZ KERIMO (S).....	47
Anf. 80 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	48
Anf. 81 YILMAZ KERIMO (S).....	48
Anf. 82 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	48
<i>Skatteskillnaden mellan lön och pension</i>	49
Anf. 83 EVA-LENA JANSSON (S).....	49
Anf. 84 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	49
Anf. 85 EVA-LENA JANSSON (S).....	49
Anf. 86 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	49
<i>Arbetsmarknadspolitiken</i>	50
Anf. 87 PATRIK BJÖRCK (S).....	50
Anf. 88 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	50
Anf. 89 PATRIK BJÖRCK (S).....	50
Anf. 90 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	51

Anf. 91 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	51	Prot. 2013/14:99
13 § Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)	51	10 april
Utrikesutskottets betänkande 2013/14:UU17	51	
Anf. 92 KERSTIN ENGLE (S)	51	
Anf. 93 ULRIK NILSSON (M).....	54	
Anf. 94 BODIL CEBALLOS (MP).....	56	
Anf. 95 ULRIK NILSSON (M) replik	57	
Anf. 96 BODIL CEBALLOS (MP) replik	57	
Anf. 97 ULRIK NILSSON (M) replik	58	
Anf. 98 BODIL CEBALLOS (MP) replik	58	
Anf. 99 ISMAIL KAMIL (FP).....	59	
Anf. 100 JULIA KRONLID (SD).....	59	
Anf. 101 ULRIK NILSSON (M) replik	60	
Anf. 102 JULIA KRONLID (SD) replik	61	
Anf. 103 ULRIK NILSSON (M) replik	61	
Anf. 104 JULIA KRONLID (SD) replik	61	
Anf. 105 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	62	
(Beslut fattades under 16 §.).....	63	
Ajournering.....	64	
Återupptagna förhandlingar	64	
14 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 3 april.....	64	
NU12 Näringspolitiska frågor	64	
15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 9 april.....	66	
CU22 Fler bostäder åt unga och studenter	66	
FiU14 Viss kreditgivning till konsumenter	66	
UbU15 Vuxenutbildning	66	
NU15 Nationella patent på engelska	66	
NU16 Elnätsföretagens intäktsramar	67	
NU17 En tydligare naturgasreglering.....	67	
16 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	67	
JuU20 Tilläggsavgift i domstol	67	
KU14 Fri- och rättigheter	68	
KU17 Några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område	69	
CU25 Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen och ny lag om färdigställandeskydd	69	
UU16 Interparlamentariska unionen (IPU)	69	
UU17 Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)	69	
17 § Bordläggning.....	69	
18 § Anmälan om interpellationer.....	70	
19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	70	
20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	70	
21 § Kammaren åtskildes kl. 16.16.....	71	

Prot. 2013/14:99
10 april

Tryck: Elanders, Vällingby 2014